

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

ΙΑ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

Έκτακτη συνεδρίαση 27^{ης} Ιουλίου 2018

Ωρα έναρξης: 10.40 μ.μ.

Αρ. 37

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ)

Καλημέρα σας!

Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Παρακαλώ τους γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

Δηλώστε την παρουσία σας, παρακαλώ, ο καθένας τη δική του.

Παρακαλώ τους γραμματείς να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(Α. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Πριν περάσουμε στα θέματα της ημερήσιας διάταξης, θα ήθελα να ενημερώσω το σώμα για μια θετική εξέλιξη στο θέμα της έγκαιρης κατάθεσης στη Βουλή εναρμονιστικών νομοσχεδίων. Ύστερα από επανειλημμένα διαβήματά μου προς την εκτελεστική εξουσία για την καθυστέρηση που παρατηρείται στην κατάθεση αυτών των νομοσχεδίων, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε πρόσφατα όπως τα εναρμονιστικά νομοσχέδια κατατίθενται στη Βουλή τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από τη λήξη της προθεσμίας που προβλέπεται στη σχετική ευρωπαϊκή Οδηγία για τη μεταφορά της στην εσωτερική έννομη τάξη. Στην ίδια απόφαση προνοείται επίσης ότι σε περίπτωση μη τήρησης των πιο πάνω χρονοδιαγραμμάτων ο κατά περίπτωση αρμόδιος υπουργός ή υφυπουργός θα ενημερώνει το Υπουργικό Συμβούλιο, ενώ η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Συντονισμού και Ανάπτυξης θα υποβάλλει κάθε μήνα στο γραμματέα του Υπουργικού Συμβουλίου σημείωμα για τις καθυστερήσεις που υπάρχουν στην υιοθέτηση κοινοτικών Οδηγιών. Όπως αντιλαμβάνεσθε, η συμμόρφωση με την απόφαση αυτή θα διευκολύνει τα μέγιστα το έργο του νομοθετικού σώματος, ενώ ταυτόχρονα θα καταστήσει δυνατή την έγκαιρη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει η Κυπριακή Δημοκρατία έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κύριοι συνάδελφοι,

Πριν προχωρήσουμε στη νομοθετική εργασία, θέλω να εκφράσω τη θλίψη όλων μας για την τραγωδία στην Ελλάδα. Είναι φτωχό ακόμη και το ελληνικό λεξιλόγιο, για να βρεθούν λέξεις που να μπορούν να εκφράσουν τη βαθιά οδύνη μας για την ανείπωτη τραγωδία και το σπαραγμό που βιώνει ο ελληνισμός ως αποτέλεσμα του πύρινου ολέθρου που έπληξε περιοχές της Αττικής. Ένας ακόμη μαύρος Ιούλης, που αφήνει πίσω του νεκρούς, τραυματίες, πληγέντες, αγνοούμενους, ανθρώπους που έχασαν τα σπίτια και τους κόπους μιας ολόκληρης ζωής, οικισμούς που εξαφανίστηκαν.

Επικοινωνήσα ήδη τηλεφωνικά με τον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων κ. Νίκο Βούτση, στον οποίο μετέφερα τη συμπαράσταση της Βουλής των Αντιπροσώπων στο δράμα του ελληνικού λαού, ενώ κατά την

προ τριών ημερών επίσημη επίσκεψή μου στη Σερβία οι πυρκαγιές στην Αττική ήταν το πρώτο θέμα που συζητήσα με τους εκεί συνομιλητές μου, που επίσης μου ζήτησαν να μεταφέρω την οδύνη, αλλά και τη συμπαράστασή τους στους Έλληνες αδελφούς.

Θα ήθελα και από αυτό εδώ το βήμα να εκφράσω τα ειλικρινή συλλυπητήρια όλων των μελών της Βουλής των Αντιπροσώπων προς τον ελληνικό λαό και ειδικότερα προς τους οικείους των αδικοχαμένων θυμάτων, καθώς και τις θερμότερες ευχές μας για σύντομη ανάρρωση στους τραυματίες.

Θα ήταν όμως μεγάλη παράλειψη να μην εξάρουμε την τόλμη και την αυτοθυσία των μελών του ελληνικού Πυροσβεστικού Σώματος, των συναδέλφων τους από την Κύπρο και από άλλα ευρωπαϊκά κράτη, που έτρεξαν τόσο πρόθυμα να συνδράμουν, καθώς και των πάμπολλων εθελοντών που απέδειξαν για ακόμη μια φορά το μεγαλείο της ανθρωπιάς.

Σας καλώ να τηρήσουμε μονόλεπτη σιγή εις μνήμην των αδικοχαμένων Ελλήνων αδελφών μας.

(Τήρηση μονόλεπτης σιγής)

Αιωνία τους η μνήμη!

Προχωρούμε τώρα στη νομοθετική εργασία. Θα παρακαλούσα οι εκθέσεις, παρ' όλο που είναι σχεδόν της ίδιας ημέρας, να θεωρούνται αναγνωσθείσες, εκτός αν υπάρχει ένσταση.

Θέλω εκ των προτέρων να σας πω ότι ήδη έγιναν οι συζητήσεις και πριν από την ψήφιση των νόμων και σήμερα στην επιτροπή. Θα παρακαλούσα, κάνω έκκληση να είμαστε πολύ πολύ σύντομοι και, ει δυνατόν, όχι περισσότεροι από ένας, δύο από κάθε κόμμα.

Το υπ' αριθμόν 1 θέμα είναι «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018» και είναι αναπομπή.

Η έκθεση θεωρείται αναγνωσθείσα.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018»

Παρόντες:

Αντρέας Φακοντής, πρόεδρος	Μαρίνος Μουσιούπτας
Σκεύη Κούτρα Κουκουμά	Άγγελος Βότσης
Ελένη Μαύρου	Ηλίας Μυριάνθους
Ανδρέας Κυπριανού	Γιώργος Πεردίκης
Μαριέλλα Αριστείδου	Λίνος Παπαγιάννης
Σόλων Κασίνης	

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 27 Ιουλίου 2018, επανεξέτασε τον πιο πάνω νόμο, ο οποίος ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 13 Ιουλίου 2018 και αναπέμφθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 25 Ιουλίου 2018 κατ' επίκληση του άρθρου 51.1 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στη συνεδρία της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, καθώς και εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Όπως είναι γνωστό, με τον αναπεμφθέντα νόμο σκοπεύεται η τροποποίηση του περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμου, ώστε η σύνταξη χηρείας να παρέχεται χωρίς διακρίσεις και επί ίσοις όροις σε άντρες και γυναίκες, διορθώνοντας μια αντισυνταγματική διάταξη του νόμου αυτού, όπως κρίθηκε μετά από γνωματεύσεις της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Οι λόγοι της αναπομπής, όπως αυτοί αναφέρονται στην επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 25 Ιουλίου 2018, εκτίθενται αυτούσιοι πιο κάτω:

«2.1. Το άρθρο 41 του Νόμου, πριν από την τροποποίηση, προέβλεπε τα εξής:

“41.-(1) Χήρα η οποία κατά το χρόνο του θανάτου του συζύγου της συζούσε με αυτόν ή συντηρούνταν από τον αποβιώσαντα αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο δικαιούτα σύνταξη χηρείας, εάν:

- (α) στην περίπτωση της ικανοποιούνται οι σχετικές ασφαλιστικές προϋποθέσεις και ο σύζυγός της δεν είχε συμπληρώσει τη συντάξιμη ηλικία, ή
- (β) ο σύζυγός της είχε συμπληρώσει τη συντάξιμη ηλικία και ήταν δικαιούχος θεσμοθετημένης

σύνταξης ή θα δικαιούταν θεσμοθετημένη σύνταξη, εάν είχε υποβάλει τη σχετική αίτηση.

(2) Χήρος ο οποίος κατά το χρόνο του θανάτου της συζύγου του ήταν μόνιμα ανίκανος για αυτοσυντήρηση και συντηρούνταν από την αποβιώσασα αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο δικαιούται σύνταξη χηρείας, εάν:

- (α) στην περίπτωση του ικανοποιούνται οι σχετικές ασφαλιστικές προϋποθέσεις και η σύζυγός του δεν είχε συμπληρώσει τη συντάξιμη ηλικία, ή
  - (β) η σύζυγός του είχε συμπληρώσει τη συντάξιμη ηλικία και ήταν δικαιούχος θεσμοθετημένης σύνταξης ή θα δικαιούταν θεσμοθετημένη σύνταξη, εάν είχε υποβάλει τη σχετική αίτηση.
- (3) Τηρουμένων των διατάξεων του εδαφίου (4), η σύνταξη χηρείας καταβάλλεται εφ' όρου ζωής.
- (4) Χήρα ή χήρος που συνέρχεται σε γάμο εκ νέου παύει να δικαιούται σύνταξη χηρείας, δικαιούται όμως εφάπαξ ποσό ίσο με το ετήσιο ποσό της σύνταξης χηρείας την οποία λάμβανε κατά τη σύναψη του νέου γάμου, με εξαίρεση οποιαδήποτε αύξηση που λάμβανε για εξαρτωμένους.

(5) Τηρουμένων των διατάξεων των εδαφίων (1) και (2), στην περίπτωση που ο/η αποβιώσας/σα έχει τελέσει το γάμο μετά τη συμπλήρωση της συντάξιμης ηλικίας, η/ο χήρα/ος δεν δικαιούται σύνταξη χηρείας, εάν δεν έχει παρέλθει χρονικό διάστημα τουλάχιστον πέντε (5) ετών από την ημερομηνία του γάμου μέχρι την ημερομηνία του θανάτου.”.

2.2 Η τροποποίηση αφορά την αντικατάσταση του εδαφίου (1) και κατάργηση του εδαφίου (2). Το εδάφιο (1) τώρα προβλέπει τα εξής:

“(1) Χήρα η οποία κατά το χρόνο του θανάτου του συζύγου της, ή χήρος ο οποίος κατά το χρόνο του θανάτου της συζύγου του, ο οποίος ή η οποία απεβίωσε, συζούσε με αυτόν ή αυτήν ή συντηρούνταν από τον/ην αποβιώσαντα/σα αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο δικαιούται σύνταξη χηρείας, εάν:

- (α) ικανοποιούνται οι σχετικές ασφαλιστικές προϋποθέσεις και ο/η σύζυγος της/ου δεν είχε συμπληρώσει τη συντάξιμη ηλικία, ή
- (β) ο/η σύζυγός της/ου είχε συμπληρώσει τη συντάξιμη ηλικία και ήταν δικαιούχος σύνταξης γήρατος ή θα δικαιούταν σύνταξη γήρατος, εάν είχε υποβάλει τη σχετική αίτηση.”.

2.3 Περαιτέρω, το εδάφιο (4) αντικαθίσταται με το ακόλουθο (γ) νέο εδάφιο:

“(4) Χήρα ή χήρος που συνέρχεται σε γάμο εκ νέου ή συνάπτει πολιτική συμβίωση παύει να δικαιούται σύνταξη χηρείας.”

2.4 Περαιτέρω, γίνεται αναρίθμηση των εδαφίων (3), (4) και (5) σε (2), (3) και (4), αντίστοιχα.

2.5 Με το αρχικό νομοσχέδιο που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, ακριβώς για να αντιμετωπιστεί το θέμα της συνταγματικότητας του Νόμου που προέκυπτε με την άνιση μεταχείριση της γυναίκας με τον άντρα στο δικαίωμα χηρείας, απαλείφθηκαν οι δυο κατηγορίες που υπήρχαν και θα ισχύουν τα ίδια κριτήρια για θανάτους που επήλθαν από 1.1.2018.

2.6 Με τον αναπεμπόμενο Νόμο απαλείφθηκε η ημερομηνία 1.1.2018, με αποτέλεσμα να διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής των νέων προνοιών σε όλους τους χήρους, ανεξάρτητα από την ημερομηνία θανάτου. Για παράδειγμα, εάν ο θάνατος επήλθε το 2014, θα είναι δυνατό να υποβάλλεται αίτηση και η σύνταξη να αρχίζει από την ημερομηνία της έγκρισης της αίτησης.

2.7 Με βάση τα στοιχεία που κατέχει το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων από αναλογιστική μελέτη που πραγματοποιήθηκε (που θα κατατεθεί στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή), οι αλλαγές που ψηφίστηκαν αυξάνουν το κόστος στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και κατ' επέκταση στα δημόσια οικονομικά από €3.4 εκατομ. σε €42.3 εκατομ. για το 2018, από €6.5 εκατομ. σε €43.7 εκατομ. για το 2019, από €9.7 εκατομ. σε €44.9 εκατομ. για το 2020, από €13 εκατομ. σε €46.6 εκατομ. για το 2021 και θα υπάρχουν ανάλογες αυξήσεις και τα επόμενα έτη.

2.8 Το άρθρο 80 του Συντάγματος προβλέπει:

“80. Το δικαίωμα της υποβολής προτάσεων νόμων ανήκει εις τους βουλευτάς και νομοσχεδίων εις τους υπουργούς.

Ουδεμία πρότασις νόμου συνεπαγομένη αύξησιν των υπό του προϋπολογισμού προβλεπομένων εξόδων δύναται να υποβληθεί υπό βουλευτού.”.

2.9 Με βάση την υπάρχουσα για το θέμα νομολογία, το πιο πάνω άρθρο του αναπεμπόμενου Νόμου πληροί το σχετικό κριτήριο της “αναπόφευκτης αύξησης των δαπανών του προϋπολογισμού”.

2.10 Επιπροσθέτως των ανωτέρω, στο κυπριακό Σύνταγμα το πεδίο λειτουργίας των τριών πολιτειακών

εξουσιών διαχωρίζεται αυστηρά και δεν μπορεί να αναληφθεί ή να ασκηθεί οποιαδήποτε αρμοδιότητα από οποιαδήποτε από τις τρεις εξουσίες που δεν αποδίδεται σ' αυτή από το Σύνταγμα ή δεν εμπίπτει στο πεδίο της λειτουργίας της λόγω των εγγενών χαρακτηριστικών της.

2.11 Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και το Υπουργικό Συμβούλιο περιβάλλονται με την εκτελεστική εξουσία (Άρθρα 47, 48 και 54 του Συντάγματος), η Βουλή των Αντιπροσώπων με τη νομοθετική εξουσία (Άρθρο 61 του Συντάγματος) και το Δικαστήριο με τη δικαστική εξουσία.

2.12 Το άρθρο αυτό του αναπεμπόμενου Νόμου αποτελεί και παρέμβαση της Βουλής στην εκτελεστική εξουσία, αφού στην ουσία επιβάλλει τρόπο ενέργειας της εκτελεστικής εξουσίας στο να αποφασίσει να υπερβεί το ποσό που προϋπολογίζεται.

2.13 Το σχετικό άρθρο του Συντάγματος για την αναπομπή προβλέπει τα κάτωθι:

“52. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας υποχρεούνται να εκδώσωσι διά δημοσιεύσεως εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας, εντός δεκαπέντε ημερών από της κοινοποιήσεως εις το αντίστοιχον γραφείον αυτών οιονδήποτε νόμον ή απόφασιν της Βουλής των Αντιπροσώπων, εκτός εάν εντός της προθεσμίας ταύτης ασκήσωσιν, ίδια εκάτερος ή από κοινού αναλόγως της περιπτώσεως, το δικαίωμα της αρνησικυρίας, ως εν άρθρω 50 ορίζεται ή το δικαίωμα αναπομπής, ως εν άρθρω 51 ορίζεται ή το δικαίωμα αναφοράς εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, ως εν άρθροις 140 και 141 ορίζεται ή προκειμένου περί του προϋπολογισμού το δικαίωμα προσφυγής εις το Ανώτατον Συνταγματικόν Δικαστήριον, ως εν άρθρω 138 ορίζεται.”.».

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αφού έλαβε υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της, υποβάλλει την παρούσα έκθεσή της ενώπιον της ολομέλειας του σώματος για τη λήψη τελικής απόφασης αναφορικά με την αναπομπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ποιοι θέλουν να μιλήσουν επί θέματος αρχής;

Παρακαλώ, ο κ. Περδίκης.

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Εμείς ως Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, κύριε Πρόεδρε, τασσόμαστε εναντίον της αναπομπής. Έχουμε ήδη απευθυνθεί επισήμως με επιστολή μου προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 17 Ιουλίου του 2018, την οποία κατέθεσα σήμερα στην επιτροπή Εργασίας και θα καταθέσω και στην ολομέλεια, για να είναι στα πρακτικά, ζητώντας από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να μην προχωρήσει στην αναπομπή και εισηγούμενος όπως εισέλθει σε έναν κοινωνικό διάλογο με τις συντεχνίες, τους εργαζόμενους, τους εργοδότες, ούτως ώστε να καλυφτεί το αναλογιστικό έλλειμμα μέσω των αναγκαιών αυξήσεων στις εισφορές του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Θεωρούμε ότι τα €180 εκατομ. σε βάθος χρόνου σαράντα χρόνων δεν είναι πολλά, για να καλυφθούν από την αύξηση της αναλογιστικής, των εισφορών. Να δώσω χαρακτηριστικά στοιχεία που δόθηκαν σήμερα στην επιτροπή, ότι κατά τον ίδιο χρόνο για τη χηρεία των γυναικών θα δαπανηθούν από το ταμείο €2 δις, δηλαδή μιλούμε για μια αύξηση της τάξης του 1% πάνω στις συνολικές δαπάνες και τα έσοδα του ταμείου. Δεν είναι μια τεράστια δαπάνη και δεν νομίζω ότι για μιας τέτοιας τάξης δαπάνη θα πρέπει να εφαρμόσουμε μια αδικία, να δεχτούμε μια αδικία να ισχύει, κάπιοι χήροι να έχουν δικαίωμα πρόσβασης στη σύνταξη χηρείας και κάπιοι να μην έχουν αυτό το δικαίωμα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχει άλλος ομιλητής;

Ο κ. Ανδρέας Κυπριανού.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Καταρχάς, να τονίσω ότι στη σημερινή πρωινή συνεδρία της επιτροπής Εργασίας το επιπρόσθετο κόστος μέχρι εξισορρόπησης το 2060 θα είναι €830 εκατομ. Τα €180 εκατομ. επιπρόσθετο κόστος στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων από τυχόν αποδοχή της τροπολογίας θα είναι €180 εκατομ. τα επόμενα τέσσερα χρόνια, δηλαδή μέχρι το 2021. Αυτό, γιατί έχει λάθος στους αριθμούς του ο κ. Περδίκης.

Για πρώτη φορά, κύριε Πρόεδρε -συμφωνώ μαζί σας, έχουμε πει τα επιχειρήματα πολλάκις, θα είμαι πάρα πολύ σύντομος- για πρώτη φορά μετά από πενήντα οκτώ χρόνια Κυπριακής Δημοκρατίας αποφάσισε

μια κυβέρνηση να αποκαταστήσει αυτή την αδικία, την ανισότητα στο θέμα της σύνταξης χηρείας δίνοντας σύνταξη χηρείας και στους άντρες.

Αντίθεση όλων των κοινωνικών εταίρων ήταν η αύξηση των εισφορών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, γιατί όλους τους ενδιαφέρει η βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Μέσα από αναλογιστικές μελέτες που έγιναν βρέθηκε μια συμβιβαστική λύση, να ξεκινήσουν εισφορές το 2024, το 2029 και το 2034, στο σύνολό τους 1%. Κανένας δεν αμφισβητεί ότι είναι δίκαιο το αίτημα να μπορούσαμε, οικονομικά να είχαμε τη δυνατότητα, να είχε το ταμείο τη δυνατότητα να πάμε αναδρομικά.

Αποδεχόμενοι σήμερα την αναπομπή, αυτό θα σημαίνει ότι από αύριο το πρωί οι δικαιούχοι από την 1^η Ιανουαρίου 2018 θα ξεκινήσουν να παίρνουν τη σύνταξη χηρείας, οι άντρες μιλώ, και μετά μπορούμε κάλλιστα να συζητήσουμε αν υπάρχουν δυνατότητες άλλες, είτε αυξάνοντας τα έσοδα είτε μειώνοντας τις δαπάνες, για να μπορέσουμε να υιοθετήσουμε και αναδρομικά το συγκεκριμένο μέτρο.

Ο κ. Πεردίκης το πρωί στην επιτροπή παραδείγματος χάριν είπε μια άποψη. Διαφωνούμε, αλλά είναι μια άποψη. Είπε να επαναφέρουμε το φόρο ακίνητης ιδιοκτησίας, για να μπορέσουμε να δώσουμε αναδρομικά και σύνταξη χηρείας. Είναι μια άποψη, διαφωνούμε, αλλά μπορούμε να συζητήσουμε σαφέστατα, διότι όντως δεν υπάρχουν χήροι που έγιναν μετά την 1^η Ιανουαρίου 2018 και χήροι οι οποίοι έγιναν πριν από την 1^η Ιανουαρίου 2018. Όμως για πρώτη φορά εμπεδώνεται ένα μέτρο στα πλαίσια μιας ευρύτερης κοινωνικής πολιτικής και δεν είναι η ώρα ούτε της πλειοδοσίας ούτε του λαϊκισμού. Τα πράγματα πρέπει να είναι ισορροπημένα, πρέπει να μπορεί να διασφαλίσουμε τις συντάξεις του κόσμου και σαφέστατα όλοι θα θέλαμε όλα τα κοινωνικά βιώματα, όλα τα κοινωνικά ευεργετήματα να ήταν πολύ περισσότερα, αλλά αυτό θα οδηγούσε, εάν όλοι μπαίναμε σε έναν αγώνα πλειοδοσίας, στην κατάρρευση του κράτους και στη χρεοκοπία, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Φακοντής.

A. ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Το νομοσχέδιο όπως αρχικά είχε κατατεθεί από την κυβέρνηση δημιουργούσε διάκριση μεταξύ των ιδίων των γυναικών. Καθόριζε ημερομηνία την 1^η Ιανουαρίου 2018 κατά την οποία θα ήταν κάποιος δικαιούχος σε σύνταξη χηρείας, εάν η σύζυγός του απεβίωνε κατά ή μετά την 1^η Ιανουαρίου 2018. Όλοι οι υπόλοιποι που έχασαν τις συζύγους τους τα προηγούμενα χρόνια ή ακόμη και τον Δεκέμβριο του 2017 δε θα ήταν δικαιούχοι στη σύνταξη χηρείας.

Ως ΑΚΕΛ, μαζί με το Κίνημα Οικολόγων καταθέσαμε μια τροπολογία με την οποία επιφέραμε ίση μεταχείριση. Και με βάση το σύνταγμα, με βάση το άρθρο 28 του συντάγματος, που υπάρχει ξεκάθαρη αναφορά ότι δεν πρέπει να υπάρχει διάκριση ούτε και μεταξύ φύλων, επιχειρήσαμε να διορθώσουμε αυτή τη διάκριση και την άνιση μεταχείριση που υπήρχε στη νομοθεσία. Ξέραμε ότι αυτή μας η ενέργεια θα επέφερε κόστος. Αναμέναμε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να υιοθετήσει την άποψη της πλειοψηφίας της Βουλής, αλλά και την ξεκάθαρη θέση της κοινωνίας των πολιτών, ότι επιτέλους θα πρέπει να επιφέρουμε ισότητα και ίση μεταχείριση.

Και επειδή έχουμε ακούσει ότι, ξέρετε, θα ήταν έτοιμος ακόμα και ο Δημοκρατικός Συναγερμός να ψηφίσει αυτή τη νομοθεσία, αλλά, επειδή υπάρχει κόστος, δεν την ψηφίζει και επειδή εμείς κατά την τοποθέτησή μας καλέσαμε τον Πρόεδρο, αλλά και το αρμόδιο υπουργείο να μπει σε έναν κοινωνικό διάλογο, για να βρεθούν τρόποι επίλυσης αυτού του προβλήματος, θέλω να θυμίσω κάποια συγκεκριμένα γεγονότα που έγιναν και βοήθησαν προς την κατεύθυνση να επιλυθούν προβλήματα που είχαν να κάνουν με διάφορες αποφάσεις για το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Όταν το Ταμείο Ανεργίας αντιμετώπιζε πρόβλημα, διότι είχαν εξαντληθεί τα χρήματα που ήταν κατατεθειμένα σε αυτό το ταμείο, η κυβέρνηση μέσα από κοινωνικό διάλογο εξασφάλισε χρήματα από το Ταμείο Συντάξεως και τα μετέφερε στο Ταμείο Ανεργίας και καλύφθηκε η διαφορά. Πολύ πρόσφατα ψηφίσαμε το νόμο για την άδεια πατρότητας. Ακόμη και χωρίς κοινωνικό διάλογο η κυβέρνηση προχώρησε και τροποποίησε τα ποσοστά εισφορών και έδωσε ένα μέρος των εισφορών που πήγαιναν στο Ταμείο Συντάξεως στο ταμείο για την πατρότητα. Δηλαδή αυτό που θέλω να πω είναι, όταν θέλουμε, μπορούμε να βρούμε τρόπους. Φαίνεται υπάρχει διαφορετική πολιτική φιλοσοφία.

Και να πω ακόμα ένα παράδειγμα. Σήμερα, εδώ και χρόνια δηλαδή, υπάρχει εισφορά 2% στο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής. Το 2% αποφέρει περίπου πέραν των €150 εκατομ. το χρόνο από τις αποκοπές πάνω στο σύνολο των εισοδημάτων από μισθούς και αυτό το ποσό, ενώ μιλούμε για κοινωνική συνοχή, πάει στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας. Εάν θέλαμε, εάν ήθελε η κυβέρνηση, θα μπορούσε μέσα από κοινωνικό διάλογο ένα μέρος αυτού του ποσού να πάει στο ταμείο, για να καλυφθεί η σύνταξη χηρείας και να μην υπήρχε κανένα πρόβλημα στη βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρα, εμείς, ως κοινοβουλευτική ομάδα, απορρίπτουμε την αναπομπή του Προέδρου και τον καλούμε ταυτόχρονα, τόσο τον ίδιο όσο και την αρμόδια υπουργό, να καλέσει σε διάλογο τους κοινωνικούς εταίρους, γιατί είμαστε βέβαιοι ότι μπορεί να βρεθεί λύση χωρίς τη διατάραξη της βιωσιμότητας του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Η κ. Ερωτοκρίτου.

ΧΡ. ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, πολύ σύντομα.

Ως Δημοκρατικό Κόμμα είμαστε εναντίον της αναπομπής και θα την καταψηφίσουμε.

Είναι γεγονός -και πρέπει να το αναγνωρίσουμε- ότι η κυβέρνηση προσπάθησε να διορθώσει μία αδικία, μία διάκριση που υπήρχε, δημιουργώντας όμως μία άλλη διάκριση. Και, ακριβώς επειδή εμείς θεωρούμε ότι το να δημιουργούμε διαφορετικών κατηγοριών πολίτες, το να δημιουργούμε διαφορετικών ταχυτήτων Κύπριους πολίτες, κάποιοι να δικαιούνται και κάποιοι να μη δικαιούνται με μοναδική διαφορά την ημερομηνία κατά την οποία έχουν περάσει αυτό το θλιβερό γεγονός... Θεωρούμε ότι δεν είναι αυτή η φιλοσοφία και δεν είναι αυτός ο τρόπος ο οποίος πρέπει να διέπει τη σκέψη και την πολιτική μας προσπαθώντας να διορθώσουμε τα κακώς έχοντα στον τόπο μας. Γι' αυτό το λόγο, κύριε Πρόεδρε, το Δημοκρατικό Κόμμα θα είναι εναντίον της αναπομπής.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Σιζόπουλος.

Μ. ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, από την πλευρά της ΕΔΕΚ θα καταψηφίσουμε την αναπομπή, αλλά θέλω να υπενθυμίσω ότι συγκεκριμένη πρόταση νόμου για το θέμα κατατέθηκε από την ΕΔΕΚ, αν δεν κάνω λάθος, το 2010 και επανήλθε. Άρα, υπήρχε όλος ο χρόνος και θα μπορούσαν οι κρατικές υπηρεσίες να προχωρήσουν ακριβώς στις σωστές μελέτες, έτσι ώστε αυτή η ρύθμιση να γίνει κατά τρόπο ορθολογιστικό, αλλά την ίδια στιγμή και δίκαιο. Δε θεωρούμε ότι, από τη στιγμή που ψηφίστηκε αυτή η νομοθεσία, θα πρέπει να την ακυρώσουμε. Εμείς θα καταψηφίσουμε την αναπομπή. Εύχομαι και ελπίζω ότι το κράτος, η κυβέρνηση, θα προβεί στις ανάλογες ενέργειες, ούτως ώστε να μπορέσει να ικανοποιήσει και το αίτημα το συγκεκριμένο για τη σύνταξη χηρείας των ανδρών, αλλά και την ίδια στιγμή να μπορεί να καλύψει και τα όποια ελλείμματα αυτό θα δημιουργήσει στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Νεοφύτου.

Α. ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, λέχθηκε από το συνάδελφο τον κ. Φακοντή ότι έχουμε διαφορετική πολιτική φιλοσοφία. Θέλω να το υπογραμμίσω ότι έχει απόλυτο δίκαιο, διότι κυβέρνησαν αυτή τη χώρα και είχαν πράγματι διαφορετική πολιτική φιλοσοφία και ήταν εναντίον της σύνταξης χηρείας για τους άνδρες! Διαφορετικά θα έπρεπε να είχαμε περάσει αυτό το νομοσχέδιο όταν κυβερνούσαν, 2008 με 2013, να μην αναφέρω τις προηγούμενες κυβερνήσεις συνεργασιών! Βεβαίως και έχουμε διαφορετική πολιτική φιλοσοφία και είναι η πρώτη κυβέρνηση από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας που φέρνει το συγκεκριμένο νομοσχέδιο! Όμως, θα συμφωνήσω με αυτά που είπε η κ. Ερωτοκρίτου. Παρ' όλο που θέση αρχής του κόμματος είναι ότι θα υποστηρίξουμε την αναπομπή, διότι φαίνεται εξόφθαλμα ότι είναι αντισυνταγματικός, δε σημαίνει όμως ότι δε θα εργαστούμε στο να βρεθεί ο ορθολογιστικός και δίκαιος τρόπος, από τη στιγμή που δεχόμαστε ότι και ο άνδρας πρέπει να δικαιούται τη σύνταξη χηρείας, να μη δημιουργήσουμε δύο κατηγορίες. Από την άλλη όμως χρειάζεται και υπευθυνότητα, διότι αυτά τα λεφτά του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι οι συνεισφορές των αυτοτελώς εργαζομένων και των εργαζομένων στο σύνολό τους, ιδιωτικών και πλέον και δημόσιων λειτουργών από την 1^η Ιανουαρίου 2012 και άρα δεν μπορούμε να κάμνουμε τους χουβαρντάδες εμείς εδώ στο κοινοβούλιο με λεφτά των ασφαλιζομένων. Γι' αυτό και χρειάζεται, από τη στιγμή που θα γίνει ένας διάλογος με την κυβέρνηση -και πιστεύω υπάρχει η πολιτική βούληση να λύσουμε αυτό το πρόβλημα των δύο κατηγοριών ανδρών όσον αφορά τη σύνταξη χηρείας- να είμαστε και έτοιμοι εποικοδομητικά να βρούμε και τους τρόπους από πού θα εξευρεθούν τα χρήματα μέσω εισφορών συμπληρωματικών και λογικών για το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Με αυτά λέγοντας, εκτιμώ ότι θα βρούμε και σε αυτό το θέμα τη λύση, φτάνει πάντα να είμαστε κοινωνικά δίκαιοι, ορθολογιστές και δημοσιονομικά υπεύθυνοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λουκαΐδης.

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η ουσία του ζητήματος είναι ότι για μια ακόμη φορά βρισκόμαστε απέναντι στον εσθιελισμό της κυβέρνησης και στην άρνησή της να λειτουργήσει συναινετικά και να αποδεχτεί αφενός τη βούληση της συντριπτικής πλειοψηφίας του κοινοβουλίου και αφετέρου την άρνησή της να προχωρήσει, ως όφειλε να πράξει, σε διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους, ώστε να βρεθεί μια συνολική λύση σε αυτό το ζήτημα. Προχωρά με “μπαλωματικές” ρυθμίσεις και με λαϊκίστικη διάθεση και προσέγγιση. Διότι δεν πρέπει να φορτώνουμε στους άλλους αυτά που εμείς κάμνουμε, εκεί είναι ο λαϊκισμός! Υπήρχε μια έκδηλη αντισυνταγματικότητα, μια άνιση μεταχείριση μεταξύ ανδρών και γυναικών που έπρεπε να αποκαταστηθεί. Και, μετά από σωρεία εκθέσεων της Επιτρόπου Διοικήσεως, φτάσαμε, ενόψει και αποφάσεων δικαστηρίου που θα μας εξανάγκαζαν ως πολιτεία, να διασφαλίσουμε την ίση μεταχείριση. Ενόψει δικαστικών αποφάσεων, επαναλαμβάνω, αυτό συνέβηκε, όχι από κοινωνική ευαισθησία είμαστε εδώ να συζητούμε αυτό το θέμα! Διότι, αν υπήρχε η κοινωνική ευαισθησία, θα το συζητούσαμε ολοκληρωμένα το ζήτημα και δε θα προχωρούσαμε σε αντισυνταγματικά... Διότι εδώ πρόκειται για έκδηλα αντισυνταγματικές ρυθμίσεις, που διαχωρίζουν τους άντρες χήρους με βάση το πότε απέθανε η σύζυγός τους, πριν ή μετά το 2018! Και θα αναμέναμε ουσιαστικά καινούριες αποφάσεις δικαστηρίων, που είναι δεδομένο ότι θα προέκυπταν, για άνιση μεταχείριση. Επιχειρεί η κυβέρνηση, δηλαδή, να παρουσιαστεί ως τάχατες ευαίσθητη, αντιμετωπίζοντας αποσπασματικά και εμβλασματοικά αυτό το ζήτημα, για μια πολύ μικρή μερίδα ανθρώπων, αναμένοντας δικαστικές υποθέσεις. Εμείς λέμε ότι η κυβέρνηση όφειλε και οφείλει να πράξει αυτό που δεν έπραξε την ώρα που έπρεπε, να προχωρήσει σε διάλογο με τους κοινωνικούς εταίρους, ώστε να βρεθούν λύσεις που θα διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αλλά διερωτώμαι τούτη η επιλεκτική ευαισθησία για τα λεφτά των φορολογουμένων και των ασφαλισμένων πόσο καιρό θα κρατήσει. Όταν πρόκειται για τις τράπεζες, έχουμε δισεκατομμύρια! Δισεκατομμύρια! Οκτώ ήταν τα δισεκατομμύρια, ο λοαρκασμός, για το συνεργατισμό, για να διασωθεί η Ελληνική Τράπεζα!

Μ. ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Για τους καταθέτες.

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Όταν πρόκειται για την υγεία, όταν πρόκειται για την παιδεία, όταν πρόκειται για την ίση μεταχείριση χήρων, όταν πρόκειται για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, δυσκολευόμαστε να συζητήσουμε και για το σεντ. Και για το τελευταίο σεντ! Δεν κάμουμε λοιπόν τους χουβαρντάδες τούτη την ώρα. Κανένας από εμάς δεν κάμνει το χουβαρντά! Εκείνο που λέμε είναι ότι θα πρέπει να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση και η συνταγματική έννομη τάξη για ανθρώπους που έχουν την ίδια ιδιότητα, ανεξαρτήτως του πότε απέθανε η σύζυγός τους. Και γι' αυτό, όπως λέχθηκε, θα καταψηφίσουμε την αναπομπή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριοι, προτίθεται να τερματίσω εδώ τη συζήτηση, για τον εξής λόγο: Οι θέσεις εκφράστηκαν από όλα τα κόμματα. Εν ηξέρω αν έχει κανένα κόμμα που δεν εμίλησε.

Ν. ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Εμείς αποδεχόμαστε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεύτερον, εσυζητήσετέ το και προηγουμένως, πριν να έρτετε εδώ, όταν ψηφίστηκε. Και διαδικαστικά έχω την εντύπωση πρέπει να ληφθεί υπόψη το ότι οι περισσότεροι που θα μιλήσετε τώρα θα είναι, για να απαντήσετε σε άλλους, δεν είναι, για να πείτε τη θέση σας. Ε, έχω την εντύπωση ότι εδώ μπορούμε να τερματίσουμε. Αν μπορείτε όλοι να το σεβαστείτε...

Ν. ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Αποδεχόμαστε την πρότασή σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ωραία!

Να προχωρήσουμε τώρα στην ψηφοφορία.

Ψηφίστε για την αποδοχή ή μη της αναπομπής.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Δεκαεπτά ψήφοι υπέρ και είκοσι πέντε εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Άρα, η αναπομπή του Προέδρου απορρίπτεται από τη Βουλή.

Πάμε τώρα στο υπ' αριθμόν 2 θέμα, που είναι «Ο περί της Προστασίας των Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Ελεύθερης Κυκλοφορίας των Δεδομένων αυτών Νόμος του 2018». Και αυτό είναι αναπομπή του Προέδρου. Η έκθεση θεωρείται αναγνωσθείσα.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Νομικών για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί της Προστασίας των Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Ελεύθερης Κυκλοφορίας των Δεδομένων αυτών Νόμος του 2018»

Παρόντες:

Γεώργιος Γεωργίου, πρόεδρος

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου

Δημήτρης Δημητρίου

Πανίκος Λεωνίδου

Ευανθία Σάββα

Κωστής Ευσταθίου

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 27 Ιουλίου 2018, επανεξέτασε τον πιο πάνω νόμο, τον οποίο ψήφισε η Βουλή των Αντιπροσώπων στις 13 Ιουλίου 2018 και ο οποίος ανατέμφθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατ' επίκληση του άρθρου 51.1 του συντάγματος. Στη συνεδρίαση της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν η Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και εκπρόσωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Όπως είναι γνωστό, με τον αναπεμφθέντα νόμο σκοπείται η θέσπιση νομοθεσίας για την αποτελεσματική εφαρμογή ορισμένων διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), καθώς και η κατάργηση του περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμου του 2001, όπως αυτός τροποποιήθηκε το 2003 και το 2012.

Οι λόγοι της αναπομπής όπως αυτοί εκτίθενται στην επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 11 Ιουλίου 2018, παρατίθενται πιο κάτω αυτούσιοι:

«1. Ασυμβατότητα του άρθρου 7 του αναπεμπόμενου Νόμου με το Άρθρο 2(2)(δ) του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679.

1.1. Η εισαγωγή του νέου άρθρου 7 του αναπεμπόμενου Νόμου, στο εξής “ο Νόμος”, που φέρει πλαγιότιτλο “*Επεξεργασία για σκοπούς πρόληψης, ανίχνευσης, διερεύνησης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή απάτης*”, **αντίκειται στο Άρθρο 2** (Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής) του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, στο εξής “ο Κανονισμός” και συγκεκριμένα στο Άρθρο 2(2)(δ) αυτού, το οποίο προβλέπει ότι ο Κανονισμός αυτός **ΔΕΝ** εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και πρόληψης έναντι κινδύνων που απειλούν τη δημόσια ασφάλεια.

1.2. Οι σκοποί αυτοί εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού, διότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς

της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου στο εξής “η Οδηγία”. Βρίσκεται ενώπιον της Βουλής Νομοσχέδιο για την μεταφορά των διατάξεων της Οδηγίας αυτής στην εθνική έννομη τάξη.

1.3. Αντίστοιχη πρόνοια με αυτή του νέου άρθρου 7 του Νόμου περιλήφθηκε στις εθνικές νομοθεσίες άλλων Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που επέλεξαν να εφαρμόσουν ορισμένες διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και να μεταφέρουν τις διατάξεις της Οδηγίας σε μία ενιαία νομοθεσία.

1.4. Στην Κύπρο επιλέχθηκε η εφαρμογή/μεταφορά των Πράξεων αυτών σε δύο ξεχωριστές νομοθεσίες. Ετοιμάστηκε ξεχωριστό νομοσχέδιο για την εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού και ξεχωριστό για τη μεταφορά της Οδηγίας αυτής στην εθνική έννομη τάξη. Ως εκ τούτου, η εισαγωγή των διατάξεων του άρθρου 7 στον παρόντα Νόμο που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας και όχι του Κανονισμού αντίκειται στις διατάξεις του Άρθρου 2(2)(δ) του Κανονισμού, προκαλεί νομική σύγχυση και αβεβαιότητα.

Επιπρόσθετα δεν προσδιορίζει από ποιους μπορεί να επιτρέπεται και να είναι νόμιμη η επεξεργασία.

1.5. Συγκεκριμένα, η τροπολογία του άρθρου 7, ως έχει ψηφιστεί, **είναι προβληματική**, αφού επιτρέπει την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από οργανισμούς του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα που δεν είναι αρχές επιβολής του Νόμου ή ακόμη και από φυσικά πρόσωπα που ουδεμίαν εξουσία έχουν να επεξεργάζονται τέτοια δεδομένα για σκοπούς πρόληψης, ανίχνευσης, διερεύνησης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή απάτης. Επίσης, ούτε στο Νόμο ούτε στο Νομοσχέδιο για την μεταφορά της Οδηγίας περιλαμβάνεται ορισμός του όρου “απάτη”, γεγονός που θα επέτρεπε αυθαίρετη ερμηνεία.

2. Ασυμβατότητα του Άρθρου 8 του αναπεμπόμενου Νόμου με τα Άρθρα 9(2)(α) και (β) , 4 (11), και 7(4) του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, των Άρθρων 15 και 26 του Συντάγματος.

2. Αντινομικότητα των Άρθρων 8 και 11 του αναπεμπόμενου Νόμου.

2.1. Το άρθρο 8 του αναπεμπόμενου Νόμου, που φέρει πλαγιότιτλο “*Επεξεργασία για σκοπούς σύναψης ή εκτέλεσης ασφαλιστικών συμβάσεων*”, **αντίκειται τόσο στο γράμμα όσο και στο πνεύμα** του Κανονισμού για τους λόγους που εξηγώ πιο κάτω.

2.2. Το Άρθρο 9(2) του Κανονισμού επιτρέπει την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων [Άρθρο 9 (2) (α)], αλλά και χωρίς τη συγκατάθεσή του, υπό τις προϋποθέσεις που εκτίθενται στα Άρθρα 9(2)(β) έως (ι). Η εισαγωγή των διατάξεων του άρθρου 8 στον αναπεμπόμενο Νόμο θα επιτρέψει την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων για σκοπούς σύναψης ή εκτέλεσης ασφαλιστικών συμβολαίων, χωρίς όμως τη συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων.

2.3. Το άρθρο 8 του αναπεμπόμενου Νόμου έχει δύο σκέλη, (α) την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διενεργείται για σκοπούς σύναψης ασφαλιστικών συμβάσεων και (β) την επεξεργασία τέτοιων δεδομένων που διενεργείται για σκοπούς εκτέλεσης ασφαλιστικών συμβάσεων.

2.4. Όσον αφορά (α) την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διενεργείται για σκοπούς σύναψης ασφαλιστικών συμβάσεων, η εισαγωγή τέτοιας διάταξης, η οποία θα επιτρέψει σε μια ασφαλιστική εταιρεία να επεξεργάζεται ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνητικών πελατών της, **χωρίς τη συγκατάθεσή τους, πριν** ακόμη συναφθεί μεταξύ τους συμβόλαιο ασφάλισης, παραβιάζει το δικαίωμα προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής των προσώπων αυτών, που κατοχυρώνεται από το Άρθρο 15 του Συντάγματος, το Άρθρο 7 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Επιπρόσθετα, η διάταξη αυτή παραβιάζει το Άρθρο 8 του Χάρτη, που κατοχυρώνει την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ως ξεχωριστό θεμελιώδες δικαίωμα.

Επίσης, η εν λόγω διάταξη φαίνεται να παραβιάζει το δικαίωμα του συμβάλλεσθαι ελευθέρως, που κατοχυρώνεται από το Άρθρο 26 του Συντάγματος.

2.5. Όταν ένα πρόσωπο προτίθεται να συνάψει λ.χ. ασφάλεια υγείας με μια ασφαλιστική εταιρεία, θα πρέπει να παράσχει στην εταιρεία αυτή κάποια δεδομένα υγείας του ή ακόμη να

υποβληθεί σε κάποιες ιατρικές εξετάσεις, ώστε να καθοριστούν οι όροι της σύμβασης και/ή το ύψος των ασφάλιστρων. Το πρόσωπο αυτό θα πρέπει να παρέχει τα δεδομένα αυτά στην ασφαλιστική εταιρεία με την οποία προτίθεται να συμβληθεί με την ελεύθερη βούληση και τη συγκατάθεσή του. Συνεπώς, νομική βάση για την επεξεργασία των δεδομένων αυτών, από την εταιρεία, θα πρέπει να αποτελεί το Άρθρο 9(2)(α) του Κανονισμού και όχι το άρθρο 8 του Νόμου.

2.6. Το Άρθρο 4(11) του Κανονισμού ορίζει τον όρο “συγκατάθεση” του υποκειμένου των δεδομένων ως “κάθε ένδειξη βουλήσεως, ελεύθερη, συγκεκριμένη, ρητή και εν πλήρει επιγνώσει, με την οποία το υποκείμενο των δεδομένων εκδηλώνει ότι συμφωνεί, με δήλωση ή με σαφή θετική ενέργεια, να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν”. Η εισαγωγή στο Νόμο διατάξεων που θα επιτρέπουν σε μια ασφαλιστική εταιρεία να επεξεργάζεται ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εν δυνάμει πελατών της, χωρίς τη συγκατάθεσή τους και χωρίς να έχουν πλήρη επίγνωση για την εν λόγω επεξεργασία, πριν ακόμη συναφθεί μεταξύ τους συμβόλαιο ασφάλισης, αντιβαίνει στο Άρθρο 4(11) του Κανονισμού.

2.7. Όσον αφορά το σκέλος (β) του άρθρου 8 του Νόμου, δηλαδή την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διενεργείται για σκοπούς εκτέλεσης ασφαλιστικών συμβάσεων, η εισαγωγή της διάταξης αυτής παραβαίνει τις διατάξεις του Άρθρου 7(4) του Κανονισμού, που προβλέπει ότι “κατά την εκτίμηση κατά πόσο η συγκατάθεση δίνεται ελεύθερα, λαμβάνεται ιδιαίτερως υπόψη κατά πόσο, μεταξύ άλλων, για την εκτέλεση σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της παροχής μιας υπηρεσίας, τίθεται ως προϋπόθεση η συγκατάθεση στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που δεν είναι αναγκαία για την εκτέλεση της εν λόγω σύμβασης”.

2.8. Στην ουσία, σκοπός του Άρθρου αυτού είναι να προστατεύσει τα υποκείμενα των δεδομένων από την εισαγωγή καταχρηστικών ρητρών σε συμβόλαια. Με βάση το Άρθρο αυτό, αν μια ασφαλιστική εταιρεία επεξεργάζεται ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ενός ασφαλισμένου/πελάτη της στη βάση των όρων του μεταξύ τους συμβολαίου ασφάλισης, οι οποίες όμως δεν είναι απολύτως απαραίτητες για την εκτέλεση του εν λόγω συμβολαίου, η επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων καθίσταται παράνομη, παρά το ότι ο πελάτης αποδέχθηκε τους όρους του συμβολαίου που επέτρεπαν την επεξεργασία τους.

Συνεπώς, η εισαγωγή στο Νόμο διατάξεων που θα επιτρέπουν σε ασφαλιστικές εταιρείες την οποιαδήποτε επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς εκτέλεσης ασφαλιστικών συμβάσεων και κατ’ επέκταση εκπλήρωσης των οποιωνδήποτε όρων περιλαμβάνονται σε αυτές παραβαίνει τις διατάξεις του Άρθρου 7(4) του Κανονισμού που καθιστούν παράνομη την επεξεργασία δεδομένων τα οποία δεν είναι απολύτως απαραίτητα για την εκτέλεση της σύμβασης.

2.9. Όταν λ.χ. ένα πρόσωπο υποβάλει στην ασφαλιστική του εταιρεία κάποια δεδομένα υγείας για σκοπούς τεκμηρίωσης αιτήματος αποζημίωσης (claim), αυτό γίνεται στα πλαίσια εκτέλεσης του συμβολαίου ασφάλισης που σύναψε με την εν λόγω εταιρεία και στη βάση των όρων του συμβολαίου τους οποίους το πρόσωπο αυτό αποδέχτηκε. Αν το πρόσωπο υποβάλλει στην εταιρεία λιγότερα δεδομένα από αυτά που προβλέπει το συμβόλαιο, αυτή έχει νόμιμο δικαίωμα να μην αποζημιώσει τον αιτητή. Αν η ασφαλιστική εταιρεία για την ικανοποίηση ενός αιτήματος ζητήσει από τον αιτητή περισσότερα δεδομένα από αυτά που προβλέπει το συμβόλαιό τους, αυτός έχει δικαίωμα να μην τα παράσχει. Αν η ασφαλιστική εταιρεία περιλάβει στο συμβόλαιο όρους που επιβάλλουν στον ασφαλιζόμενο να παρέχει στην εταιρεία δεδομένα τα οποία δεν είναι απολύτως απαραίτητα για την εκτέλεση του συμβολαίου, τότε ισχύουν οι διατάξεις του Άρθρου 7(4) του Κανονισμού.

2.10. Το άρθρο 8 του Νόμου έρχεται σε σύγκρουση και αναιρεί το άρθρο 11 αυτού. Το άρθρο 11 απαγορεύει την επεξεργασία γενετικών και βιομετρικών δεδομένων για σκοπούς ασφάλισης υγείας και ζωής. Τα δεδομένα αυτά αποτελούν δύο από τις ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προβλέπονται στο Άρθρο 9(1) του Κανονισμού. Ωστόσο, το άρθρο 8 του αναπεμπόμενου Νόμου επιτρέπει την επεξεργασία όλων των προβλεπόμενων στο άρθρο 9 του Κανονισμού ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που περιλαμβάνουν και τα γενετικά και βιομετρικά δεδομένα.

2.11. Οι ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να απολαμβάνουν αυξημένης προστασίας. Στην Αναφορά 51 του Προοιμίου του Κανονισμού αναφέρεται σχετικά ότι “δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι εκ φύσεως ιδιαίτερα ευαίσθητα σε σχέση με θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες χρήζουν ειδικής προστασίας, καθότι το

πλαίσιο της επεξεργασίας τους θα μπορούσε να δημιουργήσει σημαντικούς κινδύνους για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες”.

2.12. Το Άρθρο 9 (4) του Κανονισμού επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν περαιτέρω όρους, μεταξύ άλλων και περιορισμούς, όσον αφορά την επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων ή δεδομένων που αφορούν την υγεία. Ωστόσο, τέτοιοι περιορισμοί πρέπει να υπόκεινται σε κατάλληλες εγγυήσεις. Στην αιτιολογική σκέψη 51 του Κανονισμού αναφέρεται ότι “Παρεκκλίσεις από τη γενική απαγόρευση επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υπάγονται στις εν λόγω ειδικές κατηγορίες θα πρέπει να προβλέπονται ρητώς, μεταξύ άλλων, σε περίπτωση ρητής συγκατάθεσης του υποκειμένου των δεδομένων”. Επίσης, στην αιτιολογική σκέψη 52 αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι “η παρέκκλιση από την απαγόρευση επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να επιτρέπεται επίσης, όταν προβλέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους, και με την επιφύλαξη κατάλληλων εγγυήσεων, ώστε να προστατεύονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και άλλα θεμελιώδη δικαιώματα”.

2.13. Το άρθρο 8 του αναπεμπόμενου Νόμου επιτρέπει την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για σκοπούς σύναψης ή εκτέλεσης ασφαλιστικών συμβολαίων, χωρίς όμως την επιφύλαξη κατάλληλων εγγυήσεων που επιβάλλει ο Κανονισμός. Ως εκ τούτου, το άρθρο 8 του αναπεμπόμενου Νόμου ως έχει παραβιάζει το Άρθρο 9(4) του Κανονισμού.

2.14. Οι νέες διατάξεις των Άρθρων 7, 8 και 11 στον αναπεμπόμενο Νόμο, που η Βουλή των Αντιπροσώπων προσέθεσε, αφενός μεν δεν απαιτούνται από το Ενωσιακό Δίκαιο και αφετέρου δεν επιτρέπονται από το Σύνταγμα.

2.15. Συνεπώς, η προσθήκη των Άρθρων 7, 8 και 11 στον αναπεμπόμενο νόμο δεν έχει κανένα νομικό έρεισμα, συγκρούεται τόσο με το Ενωσιακό Δίκαιο όσο και με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως επίσης και μεταξύ των διατάξεων του αναπεμπόμενου Νόμου και θα πρέπει να αφαιρεθούν.».

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί επί της αναπομπής κατά τη συζήτηση του αναπεμφθέντος νόμου στην ολομέλεια του σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής;

Ο πρόεδρος της επιτροπής Νομικών, ο κ. Γεωργίου.

Z. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Το μικρόφωνό σου, κύριε Γιώργο!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Η κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού...

Z. ΖΑΧΑΡΙΑΣ:

Μίλα ως πρόεδρος.

N. ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Ως πρόεδρος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν σιωπήσετε τζιαι λλίον, μπορεί να ακούσετε!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Η κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού θα ταχθεί εναντίον της αναπομπής της σχετικής νομοθεσίας από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Δαμιανού.

A. ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εμείς έχουμε μελετήσει τους λόγους της αναπομπής. Κάποιοι είναι τυπικοί και τους προσπερνούμε, όμως υπάρχουν κάποιοι λόγοι οι οποίοι είναι αρκούντως πειστικοί. Συγκεκριμένα, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μέσω του Γενικού Εισαγγελέα, λέει επί λέξει ότι «με βάση πρόνοιες του αναπεμπόμενου νόμου, αν επιτραπεί να εφαρμοστεί ως έχει, θα επιτρέψει την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων των πολιτών για σκοπούς σύναψης και εκτέλεσης ασφαλιστικών συμβολαίων, χωρίς τη συγκατάθεση των πολιτών». Αυτό για εμάς είναι αρκούντως σημαντικό και θεωρούμε ότι πρέπει να γίνει αποδεκτή και θα υπερψηφίσουμε. Θα αποδεχτούμε την αναπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εννά μας συγχύσετε... Εννά συγχύσετε τον κ. Κουλία τώρα!

(Γέλια)

Θα συγχυστεί ο Κουλιάς! Άρκεψε τζιαι βάλλει το σταυρό του!

Z. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Εν συγχύζουμαι, κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, ο κ. Ευσταθίου.

K. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εμείς με τη σειρά μας θα υπερψηφίσουμε την αναπομπή, για τους λόγους τους οποίους έχει αναφέρει και ο συνάδελφος ο Άριστος ο Δαμιανού. Πρόκειται για ανθρώπινα δικαιώματα και προστασία προσωπικών δεδομένων, τα οποία δε θα πρέπει να επιτρέπουμε σε καμία ιδιωτική ασφαλιστική ή εν πάση περιπτώσει σε καμία εταιρεία να τα διαχειρίζεται και να τα μεταφέρει, να τα επεξεργάζεται όπως θέλει. Και, με την ευκαιρία αυτή, δηλώνουμε ότι θα ασχοληθούμε αυτό το διάστημα με την παρουσίαση πρότασης νόμου, ώστε αυτή η απαγόρευση της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων να επεκταθεί και στις τράπεζες, οι οποίες παρανόμως επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα πολιτών χωρίς να δικαιούνται ούτε με βάση το σύνταγμα ούτε και με βάση τον περί της Προστασίας του Ανταγωνισμού Νόμο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Η κ. Ερωτοκρίτου.

Κυρία Ερωτοκρίτου, αλλάξατε ιδέα;

ΧΡ. ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Ναι, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Περδίκης.

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Η θέση του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών, κύριε Πρόεδρε, είναι ότι, επειδή εμπειρίζεται αυτό το στοιχείο του δικαιώματος επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων από ασφαλιστικές εταιρείες σε μια εποχή που με τη νέα Οδηγία έχουμε φτάσει σε εξωφρενικά μέτρα προστασίας των προσωπικών δεδομένων - δε θα μπορούμε ούτε καν να επικοινωνήσουμε με τους φίλους μας, εάν εφαρμόσουμε σωστά αυτή την Οδηγία κατά γράμμα- νομίζω ότι η στοιχειώδης νομική, πολιτική και ηθική συνέπεια επιβάλλει να προστατεύσουμε κατά τον ίδιο τρόπο τους καταναλωτές και τους πολίτες από πιθανή κακή χρήση των προσωπικών τους δεδομένων από ασφαλιστικές εταιρείες. Γι' αυτό θα υποστηρίξουμε την αναπομπή, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Λουκαΐδης.

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Τριάντα δευτερόλεπτα, κύριε Πρόεδρε. Επειδή υπήρξε αυτή η ίσως κατανοητή αντίδραση από πλευράς του συναδέλφου του Ζαχαρία του Κουλία τζιαι μπορεί τζιαι κάποιος άλλος κόσμος να...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγώ τον επροκάλεσα. Για να είμαστε δίκαιοι, εγώ τον επροκάλεσα.

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Επροκαλέσετέ τον, αλλά μπορεί να μη γίνει κατανοητή η στάση μας. Μόνο με αυτό που ανέφερε, το πολύ σαφές κατά τα άλλα και ξεκάθαρο, ο συνάδελφος ο Άριστος ο Δαμιανού, αλλά και ο συνάδελφος ο Κωστής ο Ευσταθίου και ο κ. Περδίκη... Και εδώ εμείς δεν μπορούμε να ενεργούμε με επιλεκτική ευαισθησία, όπως τζιαι προηγουμένως ανέφερα, και, όταν πρόκειται να δώσουμε σε τράπεζες, να ξοδεύουμε αφειδώς από τα λεφτά των φορολογουμένων...

Μ. ΜΑΥΡΙΔΗΣ:

Και τους καταθέτες.

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Λοιπόν, και τώρα, όταν πρόκειται για την προστασία των δεδομένων, των προσωπικών δεδομένων, να κάμνουμε εκπτώσεις, όταν πρόκειται όχι για μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα τραπεζών, όταν πρόκειται για μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα ασφαλιστικών εταιρειών...

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Τραπεζών.

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

...τζιαι έμμεσα τραπεζών, αγαπητέ συνάδελφε. Λοιπόν, εμείς με τα μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα, όταν πρόκειται να προστατεύσουμε είτε τα λεφτά των φορολογουμένων είτε τα προσωπικά τους, τα ατομικά τους δικαιώματα, δεν κάμνουμε εκπτώσεις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα. Ευχαριστώ.

Προχωρούμε στην ψηφοφορία για αποδοχή ή μη αποδοχή της αναπομπής του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Παρακαλώ να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες σαράντα ένας, κύριε Πρόεδρε. Είκοσι τρεις ψήφοι υπέρ και δεκαοκτώ εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι τρεις ψήφους υπέρ, δεκαοκτώ εναντίον και καμία αποχή, η αναπομπή γίνεται αποδεκτή.

Το υπ' αριθμόν 3 θέμα είναι «Ο περί Κοινοτικών Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 3, 2 και 4 του περί Μεταβιβάσεως της Άσκησης των Αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης και της Ίδρυσης του Υπουργείου Παιδείας Νόμου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2018», αναπομπή.

Η έκθεση θεωρείται αναγνωσθείσα.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί Κοινοτικών Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 3(2) και 4 του περί Μεταβιβάσεως της Άσκησης των Αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και της Ίδρύσεως του Υπουργείου Παιδείας Νόμου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2018»

Παρόντες:

Κυριάκος Χατζηγιάννης, πρόεδρος

Χρίστος Ορφανίδης

Γιώργος Κάρουλλας

Παύλος Μυλωνάς

Αννίτα Δημητρίου

Μιχάλης Γιωργάλλας

Αντρέας Καυκαλιάς

Χαράλαμπος Θεοπέμπτου

Γιώργος Τ. Γεωργίου

Μη μέλος της επιτροπής:

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεδρία της, που πραγματοποιήθηκε στις 27 Ιουλίου 2018, επανεξέτασε τον πιο πάνω νόμο, ο οποίος ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 13 Ιουλίου 2018 και αναπέμφθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατ' επίκληση του άρθρου 51.1 του συντάγματος. Στη συνεδρίαση της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

Υπενθυμίζεται ότι ο αναπεμφθείς νόμος κατατέθηκε στη Βουλή υπό τη μορφή πρότασης νόμου από τους κ. Γιώργο Λουκαΐδη, Γιώργο Κ. Γεωργίου, Αντρέα Καυκαλιά και Γιώργο Τ. Γεωργίου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

Όπως είναι γνωστό, με τον αναπεμφθέντα νόμο σκοπεύεται η τροποποίηση του περί Κοινοτικών Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 3(2) και 4 του περί Μεταβιβάσεως της Ασκήσεως των Αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και της Ιδρύσεως του Υπουργείου Παιδείας Νόμου, με την προσθήκη σ' αυτόν του νέου άρθρου 11B, ώστε η διεξαγωγή στα δημόσια σχολεία μέσης εκπαίδευσης των προαγωγικών εξετάσεων στο τέλος του πρώτου τετραμήνου να ανασταλεί για ένα χρόνο. Επίσης, προστίθενται πρόνοιες, ώστε οι προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις για τη σχολική χρονιά 2018-2019 να πραγματοποιηθούν στο τέλος του δεύτερου τετραμήνου. Επιπρόσθετα, μετατίθενται χρονολογικά οι προαγωγικές εξετάσεις στο τέλος του πρώτου τετραμήνου για τις Α' και Β' τάξεις Λυκείου και Τεχνικών Σχολών για τη σχολική χρονιά 2019-2020, οι απολυτήριες εξετάσεις τετραμήνων για τη Γ' τάξη Λυκείου και Τεχνικών Σχολών για τη σχολική χρονιά 2020-2021, καθώς και η εισαγωγή των προαγωγικών και απολυτήριων εξετάσεων τετραμήνων για τις τρεις τάξεις του γυμνασίου για τη σχολική χρονιά 2021-2022.

Οι λόγοι της αναπομπής όπως αυτοί εκτίθενται στην επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 26 Ιουλίου 2018, παρατίθενται μεταξύ άλλων ως ακολούθως:

1. Ασυμβατότητα του αναφερόμενου Νόμου με τη συνταγματική αρχή της διάκρισης των εξουσιών.

Όπως επισημαίνεται στην εν λόγω επιστολή, στα πλαίσια αναπομπής βάσει του άρθρου 51 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας δύναται να εξεταστεί η συμβατότητα του υπό αναπομπή νόμου με έκαστο άρθρο του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά και με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών που διαχέεται στο σύνταγμα.

Ειδικότερα, ο υπό αναπομπή νόμος τροποποιεί το βασικό νόμο όπως αυτός διασώθηκε και τροποποιήθηκε από το Νόμο 12 του 1965.

Σύμφωνα με σχετική νομολογία που παρατίθεται αναλυτικά στην εν λόγω επιστολή, με την απόφαση αυτοδιάλυσης και αποποίησης των αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Κοινοτικής Συνέλευσης δημιουργήθηκε κενό εξουσίας, η άσκηση των αρμοδιοτήτων της Συνέλευσης ήταν επιβεβλημένη για την απρόσκοπτη λειτουργία της πολιτείας και η Βουλή των Αντιπροσώπων αποφάσισε, με βάση το δίκαιο της ανάγκης, να λάβει νομοθετικά μέτρα για τη λειτουργία του πολιτεύματος και την πλήρωση του πολιτειακού κενού και έτσι θέσπισε το Νόμο 12 του 1965. Με βάση επίσης και άλλη σχετική νομολογία καταδεικνύεται ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων, όταν νομοθετεί επί εκπαιδευτικών θεμάτων στη βάση του Νόμου 12 του 1965, οφείλει να τηρεί την αρχή της διάκρισης των εξουσιών, περιοριζόμενη στη νομοθετική ρύθμιση τινός θέματος και χωρίς να καταλήγει να ασκεί ανεπίτρεπτα εκτελεστική εξουσία.

Επιπρόσθετα, όπως αναφέρεται μεταξύ άλλων στην υπό αναφορά επιστολή, η αρχή της διάκρισης των εξουσιών είναι διάχυτη στο κυπριακό σύνταγμα και κατοχυρώνεται από αυτό σύμφωνα και με πάγια νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Η αρχή αυτή απαγορεύει ουσιαστικά στη μία εξουσία να επεμβαίνει στον τομέα της αποκλειστικής αρμοδιότητας της άλλης εξουσίας. Οι τρεις εξουσίες που αναγνωρίζονται από το σύνταγμα είναι η εκτελεστική, η νομοθετική και η δικαστική.

Με τον υπό αναπομπή νόμο η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν ψήφισε κανόνα δικαίου γενικής εφαρμογής, αλλά αντίθετα ψήφισε ρυθμίσεις που τροποποιούν και/ή επεμβαίνουν στην άσκηση της εκτελεστικής και/ή διοικητικής εξουσίας του αρμόδιου υπουργείου, αφού με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις η νομοθετική εξουσία ανέστειλε την προγραμματισθείσα εφαρμογή και μετέθεσε το χρόνο έναρξης των εξετάσεων των τετραμήνων κατά τρόπο αντίθετο με τη θέληση και τις αρμοδιότητες της εκτελεστικής εξουσίας.

2. Ασυμβατότητα του αναφερόμενου νόμου με το άρθρο 61 του συντάγματος.

Το άρθρο 61 του συντάγματος περιορίζει τη γενική εξουσία της Βουλής των Αντιπροσώπων να ασκεί νομοθετική εξουσία «εν παντί θέματι, εξαιρέσει των θεμάτων εκείνων, άτινα ρητώς υπάγονται κατά το Σύνταγμα εις τας Κοινοτικές Συνελεύσεις».

Οι εξουσίες που μεταβιβάστηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων βάσει του άρθρου 3(2) του Νόμου 12 του 1965 έχουν αυστηρό νομοθετικό χαρακτήρα, που αποκλείει την άσκηση οποιασδήποτε διοικητικής δικαιοδοσίας σε εκπαιδευτικά, μορφωτικά και διδακτικά θέματα που ανατίθενται στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού με βάση τον εν λόγω νόμο. Το άρθρο 61 του συντάγματος δε δίδει εξουσία στη Βουλή των Αντιπροσώπων να ρυθμίζει οποιοδήποτε θέμα, άσχετα από τη φύση της πράξεως. Η εξουσία της Βουλής των Αντιπροσώπων πρέπει να ασκείται στη βάση των σχετικών διατάξεων του συντάγματος και με σεβασμό προς την αρχή της διάκρισης των εξουσιών.

Η επέμβαση της νομοθετικής εξουσίας στον καθορισμό του χρόνου έναρξης και/ή της σχολικής χρονιάς από την οποία θα εισαχθούν στα σχολεία οι εξετάσεις των τετραμήνων εμπίπτει ως εκ της φύσεως του εν λόγω θέματος και των χαρακτηριστικών του στην αποκλειστική αρμοδιότητα της εκτελεστικής εξουσίας.

Κατά συνέπεια, για τους πιο πάνω λόγους το νέο άρθρο 11B του υπό αναπομπή νόμου βρίσκεται σε αντίθεση και/ή είναι ασύμφωνο και με το εν λόγω άρθρο 61 του συντάγματος.

3. Ασυμβατότητα του υπό αναπομπή νόμου με το άρθρο 54 του συντάγματος.

Με τον υπό αναπομπή νόμο η Βουλή των Αντιπροσώπων επεμβαίνει στην άσκηση των εξουσιών του Υπουργικού Συμβουλίου κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 54 του συντάγματος. Το Υπουργικό Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 54(ζ) έχει αποκλειστική αρμοδιότητα όσον αφορά «την έκδοσιν κανονιστικών και εκτελεστικών των νόμων διαταγμάτων ως οι νόμοι ορίζουσιν». Επίσης, το Υπουργικό Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 54(α) έχει αποκλειστική αρμοδιότητα όσον αφορά «την γενικήν διεύθυνσιν και τον έλεγχον της διακυβερνήσεως της Δημοκρατίας και την διεύθυνσιν της γενικής πολιτικής».

Με τον υπό αναπομπή νόμο η Βουλή των Αντιπροσώπων επενέβη στις πιο πάνω αποκλειστικές αρμοδιότητες του Υπουργικού Συμβουλίου. Στην προκειμένη περίπτωση με το νέο άρθρο 11B η Βουλή των Αντιπροσώπων εξουδετέρωσε κανονιστικές διατάξεις που εμπεριέχονται στην ΚΔΠ 60 του 2017 που εκδόθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, οι οποίες προβλέπουν τη σταδιακή εισαγωγή των εξετάσεων των τετραμήνων σε προγενέστερο χρόνο από το χρόνο που καθορίζει το νέο άρθρο 11B, παραβιάζοντας τόσο το άρθρο 54(α) και (ζ) του συντάγματος όσο και την πιο πάνω αναφερόμενη αρχή της διάκρισης των εξουσιών.

4. Ασυμβατότητα του αναφερόμενου νόμου με το άρθρο 87 του συντάγματος.

Σύμφωνα με το άρθρο 87 του συντάγματος, οι Κοινοτικές Συνελεύσεις και εν προκειμένω η ελληνική έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα να ασκούν νομοθετική εξουσία σε θέματα εκπαιδευτικά, μορφωτικά και διδακτικά.

Η Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που της δίνει το άρθρο 87 του συντάγματος ψήφισε τον περί Κοινοτικών Σχολείων Μέσης Εκπαιδεύσεως Νόμο.

Οι εξουσίες που μεταβιβάστηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων με το Νόμο 12 του 1965, άρθρο 3(2), έχουν αυστηρό νομοθετικό χαρακτήρα, που αποκλείει την άσκηση οποιασδήποτε διοικητικής δικαιοδοσίας που ανατίθεται στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Η έκδοση κανονιστικών ή εκτελεστικών των νόμων διαταγμάτων όπως οι νόμοι ορίζουν ανήκει στην εκτελεστική εξουσία σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 54(ζ) του συντάγματος. Το σύνταγμα δεν παρέχει κανονιστική δικαιοδοσία στη Βουλή έξω από τα πλαίσια της νομοθετικής της εξουσίας.

Οι κανονισμοί προβλέπουν συνήθως τη λεπτομερή ρύθμιση θεμάτων που ανάγονται στην εφαρμογή του νόμου και τη σχετική αρμοδιότητα για την έκδοσή τους στα εκπαιδευτικά θέματα σύμφωνα με το άρθρο 11 του Νόμου 6/1961/ΕΚΣ, σε συνάρτηση με το άρθρο 6(2)(δ) του Νόμου 12 του 1965 έχει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Με βάση τα πιο πάνω, οι ρυθμίσεις που έχουν περιληφθεί στο νέο άρθρο 11B παραβιάζουν το άρθρο 87 του συντάγματος όπως έχει εφαρμοστεί βάσει του δικαιίου της ανάγκης με το Νόμο 12 του 1965, όπου περιορίζεται η δικαιοδοσία της Βουλής των Αντιπροσώπων στην άσκηση γενικής νομοθετικής εξουσίας.

5. Ασυμβατότητα του αναφερόμενου νόμου με το άρθρο 179 του συντάγματος.

Το σύνταγμα αποτελεί τον υπέρτατο νόμο στη Δημοκρατία και συνεπώς όλοι οι νόμοι της Δημοκρατίας πρέπει να είναι προσαρμοσμένοι και να ευθυγραμμίζονται με τις διατάξεις του.

Στη βάση του συντάγματος ουδείς νόμος της Βουλής των Αντιπροσώπων δύναται να είναι καθ' οιονδήποτε τρόπο αντίθετος ή ασύμφωνος προς οποιαδήποτε διάταξη του και συνεπώς για τους τέσσερις λόγους που αναλύθηκαν πιο πάνω, παραβίαση της αρχής της διάκρισης των εξουσιών,

παραβίαση των άρθρων 54 και 61 και παραβίαση του άρθρου 85, ο υπό αναπομπή νόμος είναι αντίθετος και/ή ασύμφωνος με το εν λόγω άρθρο.

Η εκπρόσωπος της Νομικής Υπηρεσίας στα πλαίσια της συνεδρίας ανέλυσε και επεξήγησε τους λόγους της αναπομπής όπως αυτοί περιλαμβάνονται στην επιστολή του Προέδρου της Δημοκρατίας, ημερομηνίας 26 Ιουλίου 2018.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού δήλωσε ότι το υπουργείο θα προχωρήσει στην προσεκτική εφαρμογή των υφιστάμενων κανονισμών περί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης δουλεύοντας εντατικά με πολλαπλές συσκέψεις στο υπουργείο και προβαίνοντας σε συνεχή και στοχευμένη ανατροφοδότηση.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού, αφού άκουσε όλα όσα λέχθηκαν ενώπιόν της, διαμόρφωσε τις ακόλουθες θέσεις:

1. Ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, το μέλος της επιτροπής βουλευτής της Αλληλεγγύης και το μέλος της επιτροπής βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν κατά τη συζήτηση του αναπεμφθέντος νόμου στην ολομέλεια του σώματος.
2. Τα μέλη της επιτροπής βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά Νέες Δυνάμεις δήλωσαν ότι τάσσονται εναντίον της αναπομπής και εμμένουν στις πρόνοιες του αναπεμφθέντος νόμου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής για την τρίτη αναπομπή;

Αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχουν ομιλητές.

Ν. ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεν υπάρχουν ομιλητές. Μου το επιβεβαιώνει και ο κ. Τορναρίτης, που ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για το χρόνο!

Ο κ. Λουκαΐδης θέλει να μιλήσει.

Παρακαλώ, κύριε Λουκαΐδη.

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είμαστε ξανά στο ίδιο έργο θεατές και είμαστε αναγκασμένοι να επαναλάβουμε ίσως με μεγαλύτερη ένταση αυτά που είπαμε τζιαι προηγουμένως. Πρόκειται για ένα ζήτημα όπου η κυβέρνηση ενεργεί ετσιθελικά, αυταρχικά, ευρισκόμενη σε σύγκρουση με τις προεκλογικές και μετεκλογικές δεσμεύσεις και του Προέδρου και του ίδιου του Υπουργού Παιδείας για διάθεση συναίνεσης και συλλογικότητας στη διαχείριση των σοβαρών εκπαιδευτικών ζητημάτων. Η κυβέρνηση όμως επιμένει, παρά τη με συντριπτική πλειοψηφία απόφαση της Βουλής, να γράφει στα παλαιότερα των υποδημάτων της μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικούς, που με δημοψήφισμα, με συντριπτική πλειοψηφία αποφάσισαν επί του ζητήματος, όλους τους εταίρους στην εκπαίδευση γενικότερα, όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα, με εξαίρεση το Δημοκρατικό Συναγερμό, και να επιμένει στο να επιβάλει αυτό το μέτρο από τη φετινή χρονιά.

Λυπούμαστε πραγματικά. Δυστυχώς, η νοοτροπία των κυβερνώντων, για να μην πω σε όλα, σχεδόν σε όλα τα ζητήματα παραπέμπει σε νοοτροπία Ρωμαίων αυτοκρατόρων. Σε τέτοια σημεία έχει φτάσει ο ετσιθελισμός και η άρνηση συναίνεσης και σεβασμού αυτού που η κοινωνία απαιτεί, αυτού που τα συμφέροντα των παιδιών μας στη συγκεκριμένη περίπτωση απαιτούν.

Νοείται ότι θα καταψηφίσουμε, κύριε Πρόεδρε, όμως θέλω να απευθύνω έκκληση στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να μην προχωρήσει σε αναφορά της νομοθεσίας. Να σεβαστεί έστω και τώρα τις δεσμεύσεις του για συναίνεση και να μη συνεχίσει με λογικές και πρακτικές που οδηγούν σε δημιουργία, συνεχή δημιουργία και πρόκληση κρίσεων. Ευχόμαστε και ελπίζουμε ότι η σημερινή συνάντηση, την οποία και εμείς είχαμε ζητήσει στο Προεδρικό, δε θα επιτρέψει να εξελιχθεί η κρίση που η ίδια η κυβέρνηση προκάλεσε επίσης με μονομερείς, ετσιθελικές ενέργειες.

Όμως, μια τζιαι αναφερόμαστε, κύριε Πρόεδρε... Και επιτρέψτε μου να το κάμω τούτο, διότι δεν είχαμε Σύσκεψη του Προέδρου και των Αρχηγών... Έχουμε αποστείλει επιστολή. Δεν μπορεί ετσιθελικά να αποφασίζει όποιος πρόεδρος επιτροπής της Βουλής θέλει... Δεν είναι κοινοβουλευτικές πρακτικές αυτές, να του ζητούν όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα, εξαιρουμένου του δικού του, να συγκαλέσει την επιτροπή Παιδείας, για να παρέμβει, ώστε να εκτονωθεί η κρίση, ως όφειλε να παρέμβει η Βουλή, και, όπως και ο ίδιος ενήργησε με επιστολή του, την οποία βεβαίως απέσυρε μετά, αναγνωρίζοντας και ο ίδιος το ρόλο της Βουλής, για μια ακόμη φορά να μας αναγκάζει, κύριε Πρόεδρε, να αποστέλλουμε επιστολή καταγγελίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Λουκαΐδη, καταλαβαίνω...

Ν. ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Είμαστε εκτός διαδικασίας!

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Είμαστε εντός διαδικασίας, είναι κοινοβουλευτική διαδικασία, κύριε Τορναρίτη!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Λουκαΐδη, όσο λιγότερα μπορείτε να πείτε γι' αυτό το γνωστό ζήτημα τόσο το καλύτερο.

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Εύχομαι και ελπίζω -και τελειώνω με τούτο- ότι δε θα συνεχιστεί αυτή η πρωτόγνωρη, πρωτοφανής πρακτική τζιαι για τα κοινοβουλευτικά θέσμια, η επίμονη άρνηση να συγκληθεί μια επιτροπή, όταν όλα τα κόμματα ζητούν ακριβώς τη σύγκληση της επιτροπής για ένα τέτοιο σοβαρό ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Περδίκης.

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Πολύ σύντομα, κύριε Πρόεδρε.

Εγώ θέλω να πω μόνο ότι ως Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών έχουμε απόφαση ενάντια στην αναπομπή, αλλά είναι ολοφάνερο ότι, ακόμα τζιαι να αποφασίσει η ολομέλεια περί της αναπομπής, εάν ο Πρόεδρος κάνει αναφορά στο δικαστήριο, ουσιαστικά η απόφαση της Βουλής θα είναι άνευ αντικειμένου. Θα επιβληθεί διά της καθυστέρησης η θέληση της κυβέρνησης. Θα είναι ίσως πιο σοβαρό για όλους μας, και για την κυβέρνηση και για τη Βουλή, να ακολουθήσουμε ένα δρόμο πιο συναινετικό. Ίσως η πρώτη πρόταση που έκανε ο κύριος υπουργός να ήταν τελικά μια συναινετική οδός που, αν την ακολουθούσαμε, δε θα φτάναμε σε αυτό το σημείο. Κάνουμε τζιαι μια αυτοκριτική, αν θέλετε, γιατί πρέπει να γίνεται και αυτοκριτική κάποτε και από εμάς. Συνεπώς, ψηφίζουμε μεν εναντίον της αναπομπής, αλλά η έκκλησή μας είναι να βρεθεί μια συναινετική λύση, για να μη φτάσουμε σε καταστάσεις όπου διά της καθυστερήσεως θα επιβαλλόταν η άποψη της κυβέρνησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Περδίκη.

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λεωνίδου.

Μα εννά μιλήσετε παραπάνω 'πού δύο λεπτά;

Π. ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Με την άδειά σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όι, η άδειά μου είναι ως τα τέσσερα λεπτά, κύριε Λεωνίδου.

Π. ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Τέσσερα λεπτά.

Π. ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι πραγματικά με θλίψη και απογοήτευση που αναγκαζόμαστε ξανά να συζητάμε ένα θέμα για το οποίο αναλώσαμε πάρα πολύ χρόνο και προσπάθεια, με στόχο να συμβάλουμε στην εφαρμογή της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Με πραγματική και ειλικρινή βούληση η επιτροπή Παιδείας, έχοντας υπόψη της αποκλειστικά και μόνο την παιδαγωγική πτυχή του όλου ζητήματος, προσπάθησε όλο αυτό τον καιρό να θέσει τις προϋποθέσεις εκείνες που με την εφαρμογή του νέου συστήματος θα επωφελείτο στο σύνολό της η παιδεία, μα κυρίως οι μαθητές μας. Αντί τούτου, ενώ υπήρχε ο απαιτούμενος χρόνος για καθορισμό όλων των κριτηρίων που αφορούσαν μεταξύ άλλων τη συνολική αξιολόγηση του μαθητή και τον περιορισμό της ύλης, δυστυχώς το Υπουργείο Παιδείας παρέμεινε μέχρι πρότινος να πειραματίζεται και να προβαίνει σε συνεχείς διορθώσεις. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αμφιβολιών στις συνδικαλιστικές οργανώσεις, στους οργανωμένους γονείς και κυρίως σε εμάς περί της ετοιμότητας του Υπουργείου Παιδείας να εφαρμόσει τη νομοθεσία και τους κανονισμούς.

Με καλή διάθεση είχαμε όλοι εμπλακεί στο διάλογο για εξορθολογισμό των θεμάτων. Την ίδια στιγμή δυστυχώς παρατηρήθηκε σειρά από λάθη και παραλείψεις από μέρους του Υπουργείου Παιδείας που αφορούσαν τόσο τις εξετάσεις των διορισίμων, με τα γνωστά παρατάγουδα και τη διαρροή θεμάτων, όσο και τις φετινές εισαγωγικές εξετάσεις, με τα λάθη στα εξεταστικά δοκίμια. Ως εκ τούτου, και ιδιαίτερα μετά την παραδοχή του ίδιου του υπουργού και των συνεργατών του ενώπιον της επιτροπής Παιδείας ότι όντως υπήρξαν βεβιασμένοι χειρισμοί και λάθη από το Υπουργείο Παιδείας τα οποία επιχειρούσαν εκείνες τις μέρες να διορθώσουν, θέσαμε την απόφασή μας για αναβολή...

Κύριε συνάδελφε, με την άδειά σας, γιατί εν ακούω ούτε καν τη φωνή μου. Συγγνώμη, κύριε Πρόεδρε που...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Αν κάμεις τζιαι λλιόν τον Πρόεδρο, έν' τελευταία μέρα, εν πειράζει!

Π. ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Αφού δεν άκουα, κύριε Πρόεδρε.

Θέσαμε λοιπόν την απόφασή μας για αναβολή της εφαρμογής του θεσμού των εξετάσεων στα τετράμηνα για ένα χρόνο. Η άποψή μας, η θέση μας αυτή αγκαλιάστηκε από όλους τους εμπλεκόμενους, από εκπαιδευτικούς, μαθητές, γονείς και, στο τέλος, από την πλειοψηφία της ολομέλειας της Βουλής.

Εμείς ως Δημοκρατικό Κόμμα, όπως έχουμε τονίσει κατ' επανάληψη, στηρίζουμε το θεσμό των εξετάσεων στα τετράμηνα, στο πλαίσιο πάντοτε της εφαρμογής νέων κριτηρίων συνολικής αξιολόγησης του μαθητή. Έχουμε εισηγηθεί παράλληλα μέχρι τέλος Οκτωβρίου να συμφωνηθούν όλα τα κριτήρια με τους εμπλεκόμενους και η Βουλή να επαναβεβαιώσει και να οριστικοποιήσει την εφαρμογή του θεσμού, πρόταση την οποία επαναλαμβάνουμε σήμερα από το βήμα της Βουλής. Και συμφωνώ και με τον κ. Περδίκη, ότι πρέπει στο πλαίσιο αυτού του διαλόγου μέχρι τον Οκτώβριο... Άμα θέλει ο υπουργός, μπορεί να λύσει το ζήτημα και να μην υπάρξει οποιοδήποτε πρόβλημα. Εμείς πιστεύουμε ειλικρινά ότι, όταν υπάρχει καλή πίστη, καλή διάθεση, σύνεση και στόχευση στην εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος, τα πράγματα απλουστεύονται.

Διαφωνούμε κάθετα με την οδό που επέλεξε να ακολουθήσει το Υπουργείο Παιδείας πείθοντας τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να προβεί στην αναπομπή αυτή, αφού επιχειρείται με αυτό τον τρόπο η συνέχιση της έντασης στον τομέα της παιδείας, συντηρώντας και διατηρώντας ακόμα ένα θέμα το οποίο θα συνεχίσει και θα ενισχύσει την αντιπαράθεση. Εμείς σε καμία περίπτωση με την τροπολογία μας, την πρόταση νόμου δεν έχουμε παρέμβει στην κανονιστική φύση του νόμου, αλλά μόνο στο θέμα της ημερομηνίας εφαρμογής του. Συνεπώς, το θέμα για μας δεν είναι νομικό αλλά καθαρά πολιτικό. Διερωτόμαστε γιατί αυτή η επιμονή και η εμμονή, τη στιγμή που, εάν προκριθεί η θέση μας, θα υπάρξει μια ομαλή εξέλιξη στην εφαρμογή του όλου συστήματος. Στα θέματα παιδείας, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συντομεύετε...

Π. ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

...δε χωρούν ακραίες θέσεις, εγωισμοί και μικροπολιτικές...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Λεωνίδου, να τελειώνουμε;

Π. ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Βεβαίως, κύριε Πρόεδρε.

Δε χωρούν μικροπολιτικές σκοπιμότητες στα θέματα παιδείας. Αντίθετα, πρέπει να κυριαρχούν η σύνεση, η σοβαρότητα και η ευαισθησία, έτσι που να δημιουργηθούν προοπτικές ενίσχυσης του δημόσιου σχολείου. Δυστυχώς, η κυβέρνηση με την αναπομπή αυτή όχι μόνο δε συμβάλλει προς την κατεύθυνση δημιουργίας συναινετικού κλίματος, αλλά με τις ενέργειες και τις πράξεις της επιδεινώνει το ήδη τεταμένο κλίμα στο χώρο της παιδείας, γνωρίζοντας μάλιστα ότι αυτή τη στιγμή ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Λεωνίδου.

Π. ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

...διεξάγεται, κύριε Πρόεδρε, ένας διάλογος στο Προεδρικό. Και ελπίζουμε μέσα από αυτό το διάλογο να εκτονωθεί η κρίση στην παιδεία και να δημιουργηθεί μια πραγματική συζήτηση για επίλυση όλων των θεμάτων. Εμείς θα είμαστε παρόντες να στηρίζουμε ό,τι θετικό.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Χατζηγιάννης. Τέσσερα λεπτά και ο κ. Χατζηγιάννης.

Κ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θέλω καταρχάς να πω ότι η επιτροπή Παιδείας της Βουλής συνεδριάζει για όλα τα θέματα και καμία εξαίρεση δε γίνεται ή κανένα θέμα δεν απορρίπτεται. Και μάλιστα πολλές φορές, παρά τις προσπάθειες κάποιων, καταντά αυτή η επιτροπή να ασχολείται μόνο με εργασιακά θέματα και βάζουμε σε δεύτερη μοίρα όλα τα υπόλοιπα θέματα παιδείας και εκπαίδευσης, αλλά και πολιτισμού. Είναι και πολύ άδικη, αλλά και λανθασμένη η κριτική που έχει αναφερθεί από το συνάδελφο. Πολύ δε περισσότερο, όταν κάποιος μιλούσε για εμμονές, είναι καλύτερο να είναι πολύ πιο προσεκτικοί και να βλέπουν προς τη δικιά τους την πλευρά. Υπάρχει και παρελθόν, υπάρχουν και περιστατικά για τις εμμονές, αν και εφόσον θέλουμε να αναφερόμαστε σε αυτές. Δεν είναι αυτό το ζητούμενο. Ζητούμενο...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριε Χατζηγιάννη, αν θέλουμε να γενικεύσουμε το θέμα, να κάνουμε ένα διάλειμμα, να κλείσουμε με τις αναπομπές τζιαι να βρούμε έξω να συζητήσουμε.

Κ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θα μπορούσατε και προηγουμένως να κάνατε την ίδια...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ε, αυτό είπα και προηγουμένως. Είπα του κ. Λουκαΐδη να μείνουμε ως ένα περιορισμένο σημείο, να μην ανοίγουμε νέα κεφάλαια μες στο καινούργιο κεφάλαιο.

Κ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Ναι, δεν μπορούν όμως να μένουν και γραπτές κριτικές αναπάντητες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι, να απαντήσετε βεβαίως. Σας άφησα να απαντήσετε, αλλά να μην το πλατύνουμε τζιαι πολλά, να πάμε τζιαι στο παρελθόν...

Κ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Θα μπορούσαμε να επεκταθούμε και στην κριτική, κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σωστό.

Κ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

...και το γνωρίζετε πολύ περισσότερο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Κ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Δεν μπορεί -και θα επικαλεστώ δικές σας αναφορές- όποιος περνά έξω από τη Βουλή... Σίγουρα δε γράφουμε με την πρώτη το δικό του το θέμα. Έχει πάρα πολλά θέματα αυτή η επιτροπή και αυτό το σώμα με τα οποία πρέπει να ασχοληθεί και μένουμε μέχρι εδώ, ακριβώς για να εξαντλήσουμε τις δυνατότητες ενός διαλόγου. Και χαιρετίζω πραγματικά την τελευταία πρωτοβουλία που έχει ληφθεί, προκειμένου αυτό το κλίμα από αυτό που έχει πυροδοτηθεί και έχει δημιουργηθεί, όχι τόσο αθώα, παρακαλώ, όχι τόσο αθώα, πολλοί είναι πίσω από αυτή την έκρυθμη κατάσταση... Πρέπει να αναζητήσουμε λύσεις, να αναζητήσουμε λύσεις, ώστε να ανοίξουν τα σχολεία μας και να λειτουργήσουν τα σχολεία μας. Μιλούν κάποιον για εμμονές, όταν δήλωναν ότι πάνω από το πτώμα μας θα περάσουν τα τετράμηνα; Είναι αυτή εμμονή ή δεν είναι τη στιγμή που η απόφαση αυτή ήταν μια απόφαση της πολιτείας; Όχι μόνο απόφαση δικιά μας εδώ στο κοινοβούλιο, αλλά ευρύτερα από το όλο σύστημα. Δεν είναι εμμονή αυτή παράξενη για μια δημοκρατία; Άρα λοιπόν, να είμαστε πολύ συγκρατημένοι στην κριτική και εύχομαι η σημερινή συνάντηση να αποδώσει, να αποδώσει προς την κατεύθυνση και τα ζητούμενα και αυτής της Βουλής. Απόλυτος σεβασμός στους εκπαιδευτικούς μας και στην αξιοπρέπειά τους, απόλυτος σεβασμός στο κάλεσμα αυτής της Βουλής, για να εξορθολογήσει όλες τις δαπάνες και τα έξοδα της εκπαίδευσης, με σκοπό να μπορούμε σε νέα προγράμματα, τα οποία το σύγχρονο εκπαιδευτικό μας πρόγραμμα χρειάζεται, και άλλα πολλά.

Άρα λοιπόν, χέρι φιλίας και συνεργασίας απευθύνουμε προς όλους και όχι αντιπαραθετικό ύφος και συγκρουσιακές καταστάσεις. Ναι, είναι κατάσταση η οποία δεν ελέγχεται από ένα μόνο συντελεστή της εκπαίδευσης. Είναι πάρα πολλοί, με τις δικές τους θέσεις, ενδεχομένως και με τα δικά τους δίκαια, και ως εκ τούτου εμείς πρέπει να είμαστε βοηθητικοί και να συνδράμουμε πάντοτε θετικά και εποικοδομητικά.

Θα το επαναλάβω για άλλη μια φορά: Εύχομαι η σημερινή συνάντηση να καταλήξει εκεί που πρέπει, σε ένα συμβιβασμό, σε μια λύση, προκειμένου να διασφαλιστούν οι αρχές που έχω αναφέρει προηγουμένως.

Για το θέμα των τετραμήνων θα επαναλάβω ότι -και καταθέτω στα πρακτικά αυτής της συνεδρίασης, το έχω πει και στο παρελθόν, σήμερα ως νέο στοιχείο- το Πανεπιστήμιο Μάαστριχτ δεν αναγνωρίζει για παράδειγμα ακόμα και το μεγάλο σε επιτυχίες μάθημά μας της βιολογίας, πολύ δε περισσότερο τη φυσική και τα μαθηματικά και έρχονται και ζητούν συμπληρωματικές εξετάσεις, για να μπορέσει κάποιος Κύπριος μαθητής να μπει στο πανεπιστήμιο αυτό και σε άλλα πολλά πανεπιστήμια.

Άρα λοιπόν, εργαζόμαστε προς την κατεύθυνση αναβάθμισης του κυπριακού απολυτηρίου, με τρόπο που να σεβόμαστε το μαθητή μας; Σεβόμαστε ή δηλώνουμε σήμερα σύμμαχοι μιας κατάστασης που όλοι κατά καιρούς με διάφορους τρόπους επικρίνουν; Πρέπει να αναζητήσουμε λύσεις. Εάν ταυτιζόμαστε με την ποιότητα αυτού του αποτελέσματος που έχει το σύστημα, δεν έχει σημασία ποιος έχει την άλφα ή τη βήτα ευθύνη. Σημασία έχει ότι παρατηρούμε και όλοι έχουμε διάγνωση για κάποια προβλήματα, για κάποια θέματα, για κάποιες πτυχές και θα πρέπει να εγκύψουμε στο θέμα και με διάλογο και με εισηγήσεις, προκειμένου να καταλήξουμε στην ποιοτική αναβάθμιση του κυπριακού απολυτηρίου. Θέτουμε σε κίνδυνο τους μαθητές μας να μπορούν να σπουδάζουν ή να εισέρχονται μόνο στα κυπριακά πανεπιστήμια. Αυτό δε θα ήταν σεβασμός στο δικαίωμα του μαθητή μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τελειώνω με αυτό, με έκκληση, αφού η πολιτεία αποφάσισε για τα τετράμηνα, αφού η εκτελεστική εξουσία δηλώνει πανέτοιμη να τα εφαρμόσει, να εργαστούμε όλοι με ειλικρίνεια, καθαρότητα και χωρίς την οποιαδήποτε υπόσκαψη, προκειμένου να εφαρμοστεί αυτή η πολιτική.

Να 'στε πάντα καλά.

Καλό καλοκαίρι!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Σιζόπουλος.

Μ. ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, λυπούμαι για την αρχική μου παρατήρηση, αλλά κάποτε πρέπει να μάθουμε να τοποθετούμαστε πάνω στο θέμα που συζητούμε και όχι να ανοίγουμε τα ζητήματα εφ' όλης της ύλης. Εάν θέλουμε συζήτηση εφ' όλης της ύλης, να μπορούμε σε εφ' όλης της ύλης συζήτηση.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Έτσι ακριβώς!

Απ' εκεί και πέρα, δε θα μπω στη λογική ποιος ευθύνεται για τη σημερινή κατάντια του εκπαιδευτικού συστήματος, για το γεγονός ότι δεν υπήρξε μια σωστή εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, για το γεγονός της υποβάθμισης του πεδίου εκπαίδευσης και όλα τα υπόλοιπα. Ας πιάσουμε να δούμε από πότε ξεκίνησε η κατακύλα πια της παιδείας στην Κύπρο και της εκπαίδευσης.

Επί του προκειμένου, εμείς θεωρούμε ότι για σκοπούς τάξης θα καταψηφίσουμε την αναπομπή. Αυτό δε σημαίνει ότι είμαστε αντίθετοι είτε με τα τετράμηνα είτε με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και με όλα τα υπόλοιπα, αλλά θεωρούμε ότι είναι ένας σεβασμός. Απ' εκεί και πέρα, οι αρμόδιοι και εμπλεκόμενοι φορείς θα πρέπει να μπουν σε έναν εποικοδομητικό διάλογο, για να μπορέσουν να βρουν λύσεις προς το συμφέρον και της δημόσιας εκπαίδευσης, αλλά κυρίως και προς το επίπεδο της αναβάθμισης του επιπέδου εκπαίδευσης των μαθητών μας, αρχίζοντας από την προδημοτική εκπαίδευση και φτάνοντας μέχρι την ανώτερη εκπαίδευση.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Γιωργάλλας.

Μ. ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Να εκφράσω και εγώ την ευχή σήμερα οι συναντήσεις που θα γίνουν να είναι καταλυτικές στο να βρεθούν λύσεις, για να ξεκινήσει η σχολική χρονιά ομαλά, αλλά οφείλω να πω ότι η παιδεία, μπορεί να χρειάζεται πάρα πολλά, αλλά το μόνο που δε χρειάζεται είναι οι έντονες, άγονες αντιπαραθέσεις, οι οποίες σκοτώνουν το διάλογο.

Τα τετράμηνα, όταν τα ψηφίσαμε, τουλάχιστον η δική μας θέση ήταν ότι θα χρησιμοποιηθούν ως εργαλείο για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου, διότι αυτονόητα, όταν μοιράζεις το χρόνο των εκπαιδευτικών στη μέση και έχεις τις κατάλληλες διαδικασίες να κάνεις ανασκόπηση του πρώτου τετραμήνου, για να προγραμματίσεις το δεύτερο, αυτή η τεχνική διάσταση οδηγεί σε βελτίωση. Και βέβαια, τις εξετάσεις στο τέλος των τετραμήνων εμείς τις αντιλαμβανόμαστε ακόμα και σήμερα ως εργαλείο διάγνωσης της πληρότητας του εκπαιδευτικού έργου και της αφομοίωσης από τους μαθητές, ιδιαίτερα στο τέλος του πρώτου τετραμήνου, μια διάσταση η οποία δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να προγραμματίσει καλύτερα το επόμενο τετράμηνο. Όμως, η εφαρμογή αυτού του θεσμού πρέπει να παραδεχτούμε ότι δεν έγινε ούτε ως προς την ταχύτητα ή το περιεχόμενο ή τις προϋποθέσεις, έτσι όπως τουλάχιστον δεσμευόταν, όταν γινόταν η συζήτηση στην επιτροπή Παιδείας, ο τότε Υπουργός Παιδείας.

Είμαστε μπροστά σε μια πραγματικότητα. Τουλάχιστον η δική μας θέση, μεταξύ των δύο θέσεων που προβάλλονται, της πλήρους εφαρμογής με τις προϋποθέσεις που τέθηκαν από την αρχή και της πλήρους κατάργησης, εμείς θεωρούμε ότι υπάρχει μέση λύση και είναι εδώ που βοηθά ο διάλογος και η επικοινωνία. Και η διαβούλευση θα πρέπει να οδηγεί κάπου, σε ένα μέσο όρο, όπου η θέση και η αντίθεση θα δημιουργεί μια καινούρια θέση και η καινούρια θέση θα μπορούσε να ήταν η κλιμακωτή, σταδιακή εφαρμογή αυτού του θεσμού, που θα δίνει τη δυνατότητα να υπάρχει χρόνος, για να διορθώνονται τα λάθη και οι ελλείψεις που θα παρατηρούνται.

Ως εκ τούτου, για λόγους αρχής εμείς θα κρατήσουμε τη στάση μας και θα τηρήσουμε αποχή στη σημερινή ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Καυκαλιάς.

Όσο σύντομα μπορείς, Ανδρέα, σε παρακαλώ.

Α. ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Θα προσπαθήσω, κύριε Πρόεδρε, αλλά πραγματικά ο πρόεδρος της επιτροπής Παιδείας δε μας αφήνει να αγιάσουμε!

Δεν είχα σκοπό να τοποθετηθώ και να μεταφέρω τη συζήτηση που έγινε πριν λίγο στην επιτροπή Παιδείας, όταν θέσαμε το ζήτημα όλα τα κόμματα πλην του Δημοκρατικού Συναγερμού στον πρόεδρο της επιτροπής για σύγκληση της επιτροπής Παιδείας και εξέταση των σοβαρών προβλημάτων, της κρισιμότητας των εξελίξεων στο χώρο της παιδείας. Ξέρετε ποια ήταν η απάντηση του προέδρου της επιτροπής Παιδείας; Την έχω καταγράψει και τη μεταφέρω αυτολεξεί: «Δεν είναι θέμα που αφορά στη Βουλή» -αυτή ήταν η τοποθέτηση του προέδρου της επιτροπής Παιδείας- «και δε μας αφορούν αντιδράσεις τρίτων». Δεν έχουν συνειδητοποιήσει ότι οι αντιδράσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων δεν είναι για αιτήματα συνδικαλιστικά, εργασιακά, αλλά είναι αντιδράσεις που αφορούν το παρόν και το μέλλον του δημόσιου σχολείου. «Απ' εκεί και πέρα, είμαστε πανέτοιμοι» -δήλωσε ο πρόεδρος της επιτροπής Παιδείας- «να εφαρμόσουμε τις εξετάσεις στα τετράμηνα».

Να ενημερώσω και το σώμα, αλλά και όλους όσοι μας ακούνε αυτή τη στιγμή τι μας δήλωνε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού πριν τρεις-τέσσερις βδομάδες στην επιτροπή Παιδείας. Ο υπουργός τότε μας είπε ότι έχουν παρεισφρήσει στοιχεία, ρυθμίσεις στους κανονισμούς που αφορούν τις εξετάσεις τετραμήνων τα οποία είναι προβληματικά. Μας είπε επίσης ότι υπάρχει ανάγκη να γίνουν αλλαγές, διορθώσεις στους κανονισμούς και γι' αυτό το λόγο θα καταθέσει τις επόμενες μέρες τροποποιήσεις στους κανονισμούς. Ένα παράδειγμα ήταν η αναφορά στα γραπτά διαγωνίσματα. Αυτή είναι η ετοιμότητα των κυβερνήσεων! Και τι ζητήσαμε εμείς; Ένα χρόνο παράταση. Φύγαμε από εκείνη τη θέση μας επιδεικνύοντας μέγιστη συναίνεση και διαλλακτικότητα να συζητηθούν όλα αυτά τα πράγματα, να γίνει διάλογος. Και ποια είναι η αντίδραση της κυβέρνησης; Επισθελισμός, αποφασίζω και διατάζω και με αυτό τον τρόπο νομίζουν ότι θα βελτιώσουμε τα πράγματα.

Συνάδελφοι,

Σας καλούμε να μην κάνετε αποδεκτή την αναπομπή του Προέδρου της Δημοκρατίας, ελπίζοντας ότι τούτη τη φορά το Προεδρικό θα μας ακούσει και ο Πρόεδρος δε θα προχωρήσει σε αναφορά του νόμου. Ακούγοντάς μας εμάς, ουσιαστικά θα ακούσει και την κοινωνία. Όλοι οι εμπλεκόμενοι διαφωνούν. Και δε θα σταθώ στις εκπαιδευτικές οργανώσεις και τους μαθητές, γιατί θα κατηγορηθούμε ότι τους ελέγχουμε και αυτούς. Θα σταθώ μόνο στην έκκληση της συνομοσπονδίας γονέων προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον οποίο καλούσε να μην αναπέμψει αυτό το νόμο, κύριε Πρόεδρε.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Ο κ. Μυλωνάς.

Π. ΜΥΛΩΝΑΣ:

Σε πολύ λίγα δευτερόλεπτα, κύριε Πρόεδρε, τα τετράμηνα, τα συνδικαλιστικά αιτήματα, οι μισθοί, ο εξορθολογισμός, τα ωράρια εργασίας των εκπαιδευτικών είναι μόνο εργαλεία τα οποία χρησιμοποιεί η συντεταγμένη κοινωνία για την παραγωγή χρήσιμων πολιτών και όχι πελατών. Πότε θα συζητήσουμε αυτά τα θέματα; Πότε θα ανταλλάξουμε απόψεις για την ανάγκη να έχουμε ανθρώπους οι οποίοι θα έχουν εθνική συνείδηση και ταυτότητα, προσανατολισμό; Πότε θα κουβεντιάσουμε με τους ανθρώπους που θα μάθουν να διεκδικούν τα δικαιώματά τους, να πολεμούν την αδικία; Όλα αυτά τα αφήνουμε στο περιθώριο και συζητούμε τα συνδικαλιστικά αιτήματα από την πλευρά των εκπαιδευτικών και τα δικαιώματα των μαθητών ή των γονιών. Όλα αυτά δεν είναι το αντικείμενο και η ουσία του θέματος της παιδείας και του πολιτισμού, αλλά είναι αντικείμενο άλλων παραγώγων, τα οποία δημιουργούμε από μόνοι μας.

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Ανδρέας Κυπριανού.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, δεν είχα πρόθεση να μιλήσω, αλλά ακούγοντας το φίλο τον Ανδρέα τον Καυκαλιά είναι ξεκάθαρο ότι υπάρχει διαφορετική φιλοσοφία στο τι είναι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και για ποιο σκοπό δημιουργούνται.

Σαφέστατα και έχουν κάθε δικαίωμα να προστατεύουν τα εργασιακά δικαιώματα των εργαζομένων, τις μισθοδοσίες, τα ωράρια εργασίας. Από πού κι ως πού και με ποιο σύνταγμα οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εφαρμόζουν πολιτικές; Αν κάποιος θέλει να εφαρμόσει πολιτική για την οποία θα κριθεί από το λαό, τότε δεν πρέπει να ανήκει στις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Θα πρέπει να βάλει υποψηφιότητα να γίνει κυβέρνηση, να ασκήσει πολιτική είτε στην παιδεία είτε στην υγεία είτε στη ναυτιλία είτε οπουδήποτε και να κριθεί από τα αποτελέσματα των πολιτικών του. Αν αυτή είναι η φιλοσοφία που μόλις έχει εκφραστεί, ε, τότε καταλαβαίνουμε ποιοι θέλουν να κυβερνούν τον τόπο. Και σίγουρα όχι αυτούς που εκλέγει ο λαός!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ο κ. Λουκαΐδης.

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν είχα την πρόθεση να ξαναμιλήσω, αλλά έχει εκτραπεί η συζήτηση σε άλλα ζητήματα. Θέλω να πω δύο πράγματα: Το ΑΚΕΛ, κύριε Χατζηγιάννη, είχε θέση και άποψη ότι δε θα έπρεπε να είχαν ενοποιηθεί οι απολυτήριες εξετάσεις με τις εισαγωγικές. Διατήρησε αυτή του τη θέση. Δικαιώθηκε από τα γεγονότα, αφού βεβαίως έχουμε ζημιώσει ως πολιτεία εκατοντάδες, αν όχι χιλιάδες μαθητές μας, για να έρθει η δική σας κυβέρνηση αυτό στο οποίο επέδειξε συνέπεια το ΑΚΕΛ να το διορθώσει. Προς τιμήν της!

Δεύτερον, το ΑΚΕΛ είχε και διατηρεί τη θέση, ναι, ότι θα προκαλέσουμε πολύ μεγαλύτερη ζημιά στα παιδιά μας με τις εξετάσεις στα τετράμηνα απ' αυτή που προκλήθηκε τότε με τη λανθασμένη απόφαση για ενοποίηση των εξετάσεων, αλλά, επειδή δεν είμαστε δογματικοί και δεν έχουμε εμμονές, φύγαμε από εκείνη μας τη θέση, για να συναντήσουμε τη θέση άλλων, τουλάχιστον να πετύχουμε ένα χρόνο αναβολή, για να μην είναι τόσο εγκληματική η εφαρμογή αυτού του μέτρου. Και, ναι, μετακινήθηκαν από τη θέση μας. Άλλοι εμμένουν, παρά τη θέση της πλειοψηφίας, της συντριπτικής πλειοψηφίας, άτεγκτοι, εσθιελικά να επιβάλλουν. Ποιοι, να αναζητήσετε εμμονές και δογματισμούς, ιδεοληψίες ή οτιδήποτε άλλο.

Για το συνδικαλισμό, κύριε Πρόεδρε -επειδή ήταν προσβλητικές οι αναφορές του κ. Χατζηγιάννη και συνεχίζονται αυτές οι αναφορές με αμφισβήτηση βασικών δικαιωμάτων των συνδικαλιστικών οργανώσεων από τον κ. Κυπριανού- δε... θέλω... και πραγματικά θα ήταν καλά η ηγεσία του Δημοκρατικού Συναγερμού να τεκμηριώσει πώς και με ποιο τρόπο ήταν υποκινούμενες οι χιλιάδες των εκπαιδευτικών που βρέθηκαν να διαμαρτύρονται για τις μονομερείς εσθιελικές αποφάσεις των κυβερνήσεων. Από ποιους ήταν υποκινούμενες οι εκπαιδευτικοί, κύριε Χατζηγιάννη; Πέστε, ν' ακούσουν οι εκπαιδευτικοί. Ποιος τους υποκίνησε; Όλες αυτές τις χιλιάδες;

Ο κ. Κυπριανού μπορεί να μην έχει άμεση εμπλοκή -και δεν τον αδικώ- με τα θέματα της εκπαίδευσης, αλλά υπάρχουν νομοθεσίες, υπάρχουν αποφάσεις, οι οποίες προβλέπουν τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών οργανώσεων στη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής. Υπάρχει μια σειρά 'που σώματα λήψεως, συμβουλευτικά σώματα, που λαμβάνουν αποφάσεις για εκπαιδευτικά θέματα, που συμμετέχουν, είχαν άμεση εμπλοκή στη διαμόρφωση των νέων αναλυτικών προγραμμάτων, είναι στο εκπαιδευτικό συμβούλιο, είναι σε χίλιες δυο επιτροπές που διαμορφώνουν εισηγήσεις, έστω. Δεν αποφασίζουν και δεν εφαρμόζουν, αλλά συμμετέχουν στη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής και πρέπει να συνεχίσουν να συμμετέχουν. Περισσότερος σεβασμός λοιπόν στις εκπαιδευτικές οργανώσεις και στο δικαίωμα του συνδικαλιζέσθαι θα ήταν νομίζω χρήσιμος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κύριοι, θέλετε να μείνουμε ως εδώ ή να συνεχίσουμε;

Ν. ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Απλά να πω, κύριε Πρόεδρε, ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός εκφράζει απόλυτο σεβασμό στις εκπαιδευτικές οργανώσεις και θεωρώ την ίδια ώρα ότι η συζήτηση έκλεισε.

Παρακαλώ τον κ. Χατζηγιάννη, έτσι, να μην τοποθετηθεί και να προχωρήσουμε στην ψηφοφορία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ.

Προχωράτε στην ψηφοφορία για αποδοχή ή μη της αναπομπής.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε.

Δεκαέξι ψήφοι υπέρ, είκοσι τέσσερις ψήφοι εναντίον και δύο αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι τέσσερις ψήφους εναντίον, δεκαέξι ψήφους υπέρ και δύο αποχές, η αναπομπή δε γίνεται αποδεκτή.

Εδώ φτάσαμε στο τέλος της νομοθετικής εργασίας.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι υπάρχει εισήγηση όπως τα νομοσχέδια που πιλοφороούνται «Ο περί Ποινικού Κώδικα (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2018» και «Ο περί Εξωδίκου Ρυθμίσεως Αδικημάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018», τα οποία έχουν κατατεθεί στην ολομέλεια της Βουλής στις 13 Ιουλίου 2018 και παραπέμφθηκαν για εξέταση από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Νομικών, μεταφερθούν για συζήτηση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών, η οποία εξετάζει εδώ και καιρό άλλα συναφή σχέδια νόμου που ρυθμίζουν το θέμα της ηχορρύπανσης.

Υπάρχει ένσταση γι' αυτή τη μεταφορά;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Χαλάλιν τους, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Χαλάλιν.

Αν θέλουν να πάρουν τζιαι κάποια σχέδια υπηρεσίας, δέχεστε έτσι;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Όλα, όλα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Ευχαριστώ.

Κεφάλαιο Δεύτερο. Αντιλαμβάνομαι ότι δεν υπάρχει σήμερα κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων ούτε και Κεφάλαιο Τρίτο, που αφορά τις ερωτήσεις και απαντήσεις, αλλά ούτε και Κεφάλαιο Τέταρτο, γιατί η σημερινή συνεδρία ήταν αποκλειστικά ορισμένη για τα θέματα των αναπομπών.

Στο σημείο αυτό φτάσαμε στο τέλος της σημερινής συνεδρίας. Για την επόμενη τακτική συνεδρία του σώματος θα ενημερωθείτε γραπτώς. Όμως γνωρίζετε, έχει σταλεί επιστολή από τώρα, ότι στις 3 του Σεπτεμβρίου θα γίνει ομιλία του Προέδρου της Ινδίας στο κοινοβούλιό μας.

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ωρα λήξης: 11.46 π.μ.)

Παρόντες βουλευτές

Αδάμου Αδάμος	Κώστα Κώστας
Αριστείδου Μαριέλλα	Λεωνίδου Πανίκος
Γεωργίου Γεώργιος	Λουκαΐδης Γιώργος
Γεωργίου Τ. Γιώργος	Μαυρίδης Μάριος
Γιωργάλλας Μιχάλης	Μαύρου Ελένη
Δαμιανού Άριστος	Μουσιούπτας Μαρίνος
Δημητρίου Αννίτα	Μυλωνάς Παύλος
Δημητρίου Δημήτρης	Νεοφύτου Αβέρωφ
Ερωτοκρίτου Χριστιάννα	Νουρής Νίκος
Ευσταθίου Κωστής	Ορφανίδης Χρίστος
Ζαχαρίου Ζαχαρίας	Περδίκης Γιώργος
Θεοπέμπτου Χαράλαμπος	Πιπτοκοπίτης Χαράλαμπος
Κάρουλλας Γιώργος	Προκοπίου Γεώργιος
Καυκαλιάς Αντρέας	Σάββα Ευανθία
Κέττηρος Νίκος	Σιζόπουλος Μαρίνος
Κουκουμά Κούτρα Σκεύη	Στεφάνου Στέφανος

Κουλίας Ζαχαρίας	Τζιοβάνης Χριστάκης
Κουλλά Ονούφριος	Τορναρίτης Νίκος
Κυπριανού Ανδρέας	Φακοντής Αντρέας
Κυριακίδου Στέλλα	Χατζηγιάννης Κυριάκος
Κωνσταντίνου Κώστας	Χρίστου Χρίστος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Ενημέρωση από τον Πρόεδρο της Βουλής για απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου σχετικά με την έγκαιρη κατάθεση των εναρμονιστικών νομοσχεδίων στη Βουλή των Αντιπροσώπων.
2. Αναφορά του Προέδρου της Βουλής στον πύρινο όλεθρο που έπληξε περιοχές της Αττικής στην Ελλάδα και τήρηση μονόλεπτης σιγής στη μνήμη των θυμάτων.
3. Έκθεση για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2018», αγορεύσεις (Γ. Περδίκης, Ανδρέας Κυπριανού, Α. Φακοντής, Χρ. Ερωτοκρίτου, Μ. Ζιζόπουλος, Α. Νεοφύτου, Γ. Λουκαΐδης) και απόρριψη της αναπομπής.
4. Έκθεση για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί της Προστασίας των Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Ελεύθερης Κυκλοφορίας των Δεδομένων αυτών Νόμος του 2018», αγορεύσεις και συζήτηση (Γεώργιος Γεωργίου, Α. Δαμιανού, Κ. Ευσταθίου, Γ. Περδίκης, Γ. Λουκαΐδης) και αποδοχή της αναπομπής.
5. Έκθεση για τον αναπεμφθέντα νόμο «Ο περί Κοινοτικών Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης, όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 3(2) και 4 του περί Μεταβίβασης της Ασκήσεως των Αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και της Ιδρύσεως του Υπουργείου Παιδείας Νόμου (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2018», αγορεύσεις και συζήτηση (Γ. Λουκαΐδης, Γ. Περδίκης, Π. Λεωνίδου, Κ. Χατζηγιάννης, Μ. Σιζόπουλος, Μ. Γιωργάλλας, Α. Καυκαλιάς, Π. Μυλωνάς, Ανδρέας Κυπριανού, Ν. Τορναρίτης) και απόρριψη της αναπομπής.

Τιμή: €3,50